

**SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH BẮC GIANG
HỘI ĐỒNG KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH ĐOÀN**

BÁO CÁO
KẾT QUẢ THỰC HIỆN ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CẤP CƠ SỞ

Tên đề tài: “Nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang”.

Chủ nhiệm đề tài: Ths. Giáp Xuân Cảnh - Phó Bí thư Tỉnh đoàn

Cơ quan chủ trì: Tỉnh đoàn Bắc Giang

Thời gian thực hiện đề tài: Từ tháng 02/2023-11/2023

Bắc Giang, tháng 11 năm 2023

BÁO CÁO

KẾT QUẢ THỰC HIỆN ĐỀ TÀI NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CẤP CƠ SỞ

Tên đề tài: “Nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang”.

Họ và tên chủ nhiệm đề tài: Ths. Giáp Xuân Cảnh - Phó Bí thư Tỉnh đoàn

Tên các cộng tác viên:

- Cử nhân Tô Văn Đức
- Ths. Phạm Thị Thủy
- Cử nhân Hoàng Thị Ngọc
- Ths. Nguyễn Văn Quang
- Cử nhân Nguyễn Văn Quyền

Cơ quan chủ trì: Tỉnh đoàn Bắc Giang

Địa chỉ: Tầng 8B, Trụ sở Liên cơ quan tỉnh Bắc Giang.

Nơi thực hiện đề tài: Cơ quan Tỉnh đoàn

Thời gian thực hiện đề tài: Tháng 02/2023-11/2023.

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc và Lãnh đạo, chuyên viên Phòng Quản lý khoa học công nghệ cơ sở và Sở hữu trí tuệ của Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh; Thường trực Tỉnh đoàn, các đồng chí lãnh đạo các ban, đơn vị Tỉnh đoàn, các đồng chí đồng nghiệp là cán bộ đoàn trên địa bàn thành phố Bắc Giang đã quan tâm, tin tưởng và tạo điều kiện, động viên, giúp đỡ chúng tôi trong cả quá trình triển khai các bước thực hiện nhiệm vụ khoa học.

Tôi xin chân thành cảm ơn các tổ chức, cá nhân đã giúp đỡ tôi trong quá trình, khảo sát, thu thập số liệu, tư liệu và xử lý dữ liệu nghiên cứu.

Trong quá trình triển khai nghiên cứu nhóm thực hiện nhiệm vụ khoa học đã nhận được và tiếp thu nhiều tham vấn hữu ích từ lãnh đạo một số cơ quan liên quan của tỉnh, của thành phố Bắc Giang và các thầy, cô giáo, các chuyên gia trong lĩnh vực. Chúng tôi đã rất nghiêm túc và nỗ lực nghiên cứu nhưng do góc nhìn và cách tiếp cận, giải quyết vấn đề cũng sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Thay mặt nhóm thực hiện kính mong nhận được sự đóng góp quý báu của các chuyên gia, các đồng chí, đồng nghiệp để nội dung và sản phẩm của nhiệm vụ khoa học được hoàn thiện hơn, có giá trị để nhân rộng, áp dụng trong thực tiễn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Bắc Giang, ngày 20 tháng 11 năm 2023

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI

Ths. Giáp Xuân Cảnh

DANH MỤC HÌNH

Danh mục	Nội dung
Biểu đồ 1	Thông tin thanh thiếu niên chứng kiến hành vi bạo lực
Biểu đồ 2	Thông tin thanh thiếu niên đã gây ra hành vi bạo lực
Biểu đồ 3	Thông tin thanh thiếu niên là nạn nhân hành vi bạo lực
Biểu đồ 4	Thông tin các hành vi bạo lực của thanh thiếu niên
Biểu đồ 5	Tỷ lệ thanh thiếu niên đã dùng hành vi bạo lực để giải quyết mâu thuẫn
Biểu đồ 6	Các hành thức khi thanh thiếu niên có cách giải quyết khi gặp mâu thuẫn
Biểu đồ 7	Hậu quả của thanh thiếu niên khi là nạn nhân trải qua bạo lực
Biểu đồ 8	Nguyên nhân đã dẫn tới hành vi bạo lực của thanh thiếu niên
Biểu đồ 9	Nguyên nhân cụ thể dẫn tới hành vi bạo lực của thanh thiếu niên
Biểu đồ 10	Thông tin nhân biết về số điện thoại đường dây nóng hỗ trợ thanh thiếu niên khi có bạo lực
Biểu đồ 11	Các hình thức phòng chống bạo lực thanh thiếu niên trong nhà trường
Biểu đồ 12	Các hình thức xử lý khi thanh thiếu niên là học sinh có hành vi bạo lực

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

TT	Ký hiệu	Nghĩa
1	TTN	Thanh thiếu niên
2	BL	Bạo lực
3	BLTTN	Bạo lực thanh thiếu niên
4	GV	Giáo viên
5	CBQL	Cán bộ quản lý
6	HS	Học sinh
7	HSTHCS	Học sinh trung học sơ sở
8	TP	Thành phố
9	CNH	Công nghiệp hóa
10	HĐH	Hiện đại hóa

MỤC LỤC

DANH MỤC HÌNH.....	2
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	3
I. ĐẶT VẤN ĐỀ.....	7
II. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	10
1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của đề tài	10
2. Phương pháp nghiên cứu.....	11
2.1. Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp	11
2.2. Phương pháp thu thập số liệu sơ cấp.....	11
2.3. Phương pháp phân tích, tổng hợp.....	12
2.4. Phương pháp chuyên gia.....	12
2.5. Phương pháp kế thừa	13
III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO THUẬN.....	13
1. Kết quả khảo sát thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang giai đoạn 2028-2022	13
1.1. Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang	13
1.1.1. Tỷ lệ thanh thiếu niên chứng kiến, có có hành vi bạo lực	13
1.1.2. Tỷ lệ thanh thiếu niên bị bạo lực.....	15
1.1.3. Một số hành vi bạo lực điển hình của thanh thiếu niên.....	17
1.1.4. Địa điểm xảy ra hành vi bạo lực thanh thiếu niên.....	18
1.2. Khảo sát về đặc điểm tâm lý - xã hội của thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang có hành vi bạo lực	19
1.2.1. Nhận thức sai lầm của thanh thiếu niên về bạo lực.....	20
1.2.2 Cảm xúc của thanh thiếu niên có hành vi bạo lực.....	21
1.2.3. Hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên.....	22
1.2.4. Mối quan hệ bạn bè của thanh thiếu niên có hành vi bạo lực.....	23
1.2.5. Sự quan tâm của gia đình đối với thanh thiếu niên	24
1.3. Khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang	25
1.4. Khảo sát dự phòng phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.....	27

<i>1.5. Khảo sát công tác quản lý, phối hợp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang</i>	28
2. Kết quả nghiên cứu 05 chuyên đề khoa học	31
2.1. Cơ sở lý luận về bạo lực thanh thiếu niên và hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên	31
2.1.1. Cơ sở lý luận về hành vi bạo lực	31
2.2. Thực trạng và nguyên nhân của tình trạng bạo lực trong thanh thiếu trên địa bàn TP Bắc Giang	39
2.2.1 <i>Thực trạng nhận thức của thanh thiếu niên về hành vi bạo lực thanh thiếu niên</i>	39
2.2.2. <i>Thực trạng nhận thức về những nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên</i>	40
2.2.3. <i>Thực trạng nhận thức thái độ và ứng xử của phụ huynh, CBQL, giáo viên khi thanh thiếu niên có hành vi bạo lực</i>	41
2.2.4. <i>Hành vi ứng xử khi chứng kiến thanh thiếu niên có hành vi bạo lực</i>	42
2.2.6. <i>Địa điểm, giới tính thanh thiếu niên tham gia hành vi bạo lực</i>	44
2.2.7. <i>Nguyên nhân thực trạng bạo lực thanh thiếu niên thành phố Bắc Giang</i>	45
2.3. Vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang	49
2.4. Các biện pháp đã thực hiện để ngăn chặn, tác động của các ngành liên quan đến bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang.....	52
2.4.1. <i>Các ngành trên địa bàn TP Bắc Giang thực hiện công tác tuyên truyền về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên</i>	52
2.4.2 <i>Công tác phòng, chống, ngăn chặn, xử lý phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên của các ngành trên địa bàn thành phố</i>	55
2.5. Giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang.....	59
2.5.1. <i>Một số giải pháp cơ bản</i>	59
2.5.2. <i>Những giải pháp cụ thể</i>	61
2.5.3. <i>Giải pháp nâng cao chất lượng công tác phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang</i>	66
3. Xây dựng cẩm nang tuyên truyền phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang	70

4. Xây dựng 01 mô hình thử nghiệm cảm nang tuyên truyền trên địa bàn thành phố Bắc Giang	70
5. Hội thảo khoa học.....	71
6. Hội nghị tập huấn hướng dẫn kỹ năng, biện pháp về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang	71
IV. KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	73
V. DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	77
PHỤ LỤC	80
1. Cảm nang phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang	80
2. Mô hình thử nghiệm cảm nang tuyên truyền	81
3. Hội thảo khoa học.....	82
4. Hội nghị tập huấn.....	83

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Những năm gần đây các vấn đề liên quan đến đạo đức, văn hóa, lối sống cho thế hệ trẻ, trong đó có thanh thiếu niên ở trong và ngoài trường học đang được dư luận đang được xã hội quan tâm. Trong đó vấn nạn “bạo lực” trong thanh thiếu niên không còn là trường hợp cá biệt nữa mà đang trở thành vấn đề được toàn xã hội quan tâm. Bạo lực trong thanh thiếu niên tác động trực tiếp đến trực tiếp đến tinh thần, thái độ học tập của học sinh và việc giảng dạy của các thầy cô giáo. Nó diễn ra không chỉ ở thành phố mà còn ở các vùng nông thôn, không chỉ xảy ra ở học sinh nam mà còn cả học sinh nữ khiến mọi người luôn băn khoăn, trăn trở.

Bạo lực thanh thiếu niên gây ra những hậu quả nghiêm trọng về thể chất và tinh thần của học sinh và cả bản thân các học sinh thực hiện hành vi bạo lực. Đối với sức khỏe thể chất sẽ gây ra những thương tích trên cơ thể, trường hợp nghiêm trọng có thể gây nguy hiểm đến tính mạng. Còn về tâm lý sẽ ảnh hưởng tiêu cực đến tâm lý của học sinh, gây ra tâm lý sợ hãi, lo âu, bất an, uất ức và bị ám ảnh là những trạng thái phổ biến mà hầu hết các em học sinh bị bạo lực đã phải trải qua.

Hiện nay, Bắc Giang có 1.803.950 người (nam có 905.152 người; nữ có 898.798 người), dân tộc thiểu số là 257.273 người (chiếm 14,3%), có trên 1,1 triệu người trong độ tuổi lao động (chiếm hơn 65% dân số); trong đó thanh niên trong độ tuổi 16-30 là 395.823 người (chiếm trên 21,9% dân số); người dưới 16 tuổi là 461.121 người (chiếm 25,6%)¹, đoàn viên có 60.993 đoàn viên (dân cư: 18.797; trường học: 35.809; doanh nghiệp: 2.049; công chức, viên chức: 3.097; lực lượng vũ trang: 1.241) đang sinh hoạt trong 485 cơ sở Đoàn (314 Đoàn cơ sở và 171 Chi đoàn cơ sở)². Đa phần thanh niên Bắc Giang có tư tưởng chính trị vững vàng, có lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc, có tri thức, hiểu biết, lối sống văn hóa, tuân thủ pháp luật, có tinh thần xung kích, tình nguyện, đổi mới, sáng tạo, vươn lên, cống hiến cho quê hương, đất nước.

¹ Báo cáo thống kê Tổng điều tra dân số năm 2019 của Cục Thống kê Bắc Giang; năm 2022 có 1.890.925 người (nam có 952.952 người; nữ có 937.937 người; thành thị: 370.336, nông thôn: 1.520.589)

² Số liệu căn cứ trên phần mềm quản lý đoàn viên tính đến ngày 14/8/2023.

TP Bắc Giang là trung tâm kinh tế, văn hóa, chính trị của tỉnh, là trung tâm phát triển các ngành dịch vụ, buôn bán kinh doanh. Trong điều kiện phát triển kinh tế đang trên đà phát triển mạnh mẽ, cùng với hàng loạt các khu vui chơi, giải trí tỷ lệ tội phạm ở lứa tuổi vị thành niên ở khu vực này thuộc loại cao trong tỉnh, đặc biệt là vấn nạn bạo lực trong thanh thiếu niên (bao gồm cả bạo lực trong trường học và bạo lực ngoài trường học). Như một điều tất yếu đó là bên cạnh sự phát triển của kinh tế thì hàng loạt những tệ nạn xã hội ra đời. Trong thời gian gần đây, tình trạng bạo lực, cố ý gây thương tích trong thanh thiếu niên có dấu hiệu diễn biến phức tạp, gây mất an ninh, trật tự trên địa bàn tỉnh. Theo số liệu báo cáo của Công an tỉnh Bắc Giang tính từ năm 2018 đến năm 2022, trên địa bàn tỉnh có 4,450 thanh thiếu niên từ 09 đến 30 tuổi vi phạm pháp luật (trong đó có 1,032 thanh thiếu niên đánh nhau, gây rối trật tự công cộng, trong độ tuổi từ 9 đến 18 có 171 thanh thiếu niên), tính riêng trên địa bàn thành phố Bắc Giang có 82 thanh thiếu niên (trong đó có 41 thanh thiếu niên đánh nhau, gây rối trật tự công cộng), đặc biệt theo thông tin tổng hợp của UBND tỉnh tại Công văn số 5957/UBND-NC ngày 28/11/2022 tính từ đầu tháng 10/2022 đến 28/11/2022, trên địa bàn tỉnh đã xảy ra 13 vụ, 53 đối tượng phạm tội cố ý gây thương tích, gây rối trật tự công cộng liên quan đến học sinh, thanh niên; trong đó 34 đối tượng dưới 18 tuổi (22 đối tượng là học sinh, 12 đối tượng bỏ học), hậu quả làm 15 người bị thương. Điều đáng lo ngại là lý do dẫn đến bạo lực đôi khi rất đơn giản như va chạm trong lúc chơi đùa, trên đường đi học, mâu thuẫn nói xấu nhau trên các diễn đàn, mạng xã hội,...

Nguyên nhân của tình trạng bạo lực như trên là xuất phát từ mâu thuẫn cá nhân, tình cảm nam nữ; khi xảy ra mâu thuẫn các đối tượng sử dụng mạng xã hội (facebook, zalo) để hẹn gặp nhau giải quyết, đồng thời tụ tập, lôi kéo đông người tham gia. Các vụ việc trên ảnh hưởng đến an ninh trật tự, gây bức xúc trong dư luận, cơ quan báo chí phản ánh, đặc biệt là ảnh hưởng đến tâm lý chung của học sinh, thanh niên khi giải quyết mâu thuẫn phải lôi kéo đông người và sử dụng bạo lực. Từ thực trạng trên cho thấy tình trạng bạo lực thanh thiếu niên đang trở thành mối quan tâm, lo ngại của các cấp các ngành và toàn xã hội.

Tại tỉnh Bắc Giang, đã có công trình, đề tài nghiên cứu thực trạng và đề xuất một số giải pháp làm giảm bạo lực học đường ở trẻ vị thành niên của tỉnh Bắc Giang. Tuy nhiên trong giai đoạn gần đây, cùng với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, đặc biệt là tác động tiêu cực của mạng xã hội dẫn đến tình trạng bạo lực trong độ tuổi thanh thiếu niên có dấu hiệu diễn biến phức tạp hơn, xuất hiện nhiều vụ việc bạo lực ngoài môi trường học đường, khó phát hiện, khó kiểm soát hơn, tiềm ẩn nhiều nguy cơ gây mất an ninh, trật tự trên địa bàn tỉnh, đặc biệt trong độ tuổi học sinh THCS, đây là lứa tuổi có sự thay đổi nhanh và mạnh mẽ về tâm sinh lý. Công tác phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn tỉnh Bắc Giang nói chung và TP Bắc Giang nói riêng mặc dù đã được các cấp, các ngành quan tâm, tuy nhiên, vẫn còn những tồn tại, hạn chế khó khăn, cụ thể như: Công tác tuyên truyền, ngăn chặn bạo lực trong thanh thiếu niên chưa được thực hiện thường xuyên, số lượng hoạt động tuyên truyền, số mô hình còn thiếu, duy trì chưa bền vững, nhất là các mô hình, hoạt động ở các gia đình, phụ huynh của thanh, thiếu niên. Việc xây dựng kế hoạch và kiểm tra công tác quản lý, ngăn chặn, xử lý các hành vi bạo lực thanh thiếu niên chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Các hình thức, nội dung tuyên truyền, giáo dục phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên còn chưa hấp dẫn, chưa đáp ứng yêu cầu thời đại. Công tác phối hợp giữa các ngành trong việc giải quyết các vụ việc bạo lực trong thanh thiếu niên còn thiếu đồng bộ. Công tác phối hợp giữa các ngành, địa phương trong việc quản lý đối tượng thanh thiếu niên chậm tiến, thanh thiếu niên có biểu hư, thường xuyên vi phạm nội quy, quy chế của trường, của địa phương chưa chặt chẽ, chủ yếu chỉ có sự tham gia của tổ chức Đoàn, Đội, Công an, nhà trường... Bên cạnh đó, việc nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp công tác phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang có ý nghĩa quan trọng nhằm tạo môi trường an toàn, phát triển lành mạnh cho thanh, thiếu niên khi tham gia học tập, vui chơi, các hoạt động của xã hội; đồng thời, góp phần giữ gìn an ninh, trật tự an toàn xã hội.

Từ cơ sở và những lý do nêu trên, chúng tôi đã chọn đề tài ***“Nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang”***.

II. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của đề tài

1.1. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu những vấn đề lý luận và hệ thống pháp luật Việt Nam liên quan đến bạo lực trong thanh, thiếu niên ở độ tuổi học sinh THCS (từ 11 đến 15 tuổi). Trên cơ sở phân tích những kết quả, tồn tại, hạn chế; khó khăn, vướng mắc và nguyên nhân trong quá trình tuyên truyền phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên; nghiên cứu đề xuất các giải pháp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên độ tuổi học sinh THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

1.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi nội dung:

+ Nghiên cứu cơ sở lý luận, quy định của pháp luật về phòng chống bạo lực; thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trong độ tuổi học sinh THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang, giai đoạn từ năm 2018 đến 2022. Tập trung nghiên cứu, làm rõ những nội dung cơ bản của bạo lực trong thanh, thiếu niên trong độ tuổi học sinh THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

+ Nghiên cứu báo cáo kết quả điều tra, khảo sát 04 mẫu phiếu.

+ Nghiên cứu xây dựng 05 chuyên đề về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang.

+ Nghiên cứu mô hình thử nghiệm trong tuyên truyền phòng, chống bạo lực thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang.

+ Nghiên cứu xây dựng cẩm nang phòng, chống bạo lực thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang.

- Phạm vi không gian: Đề tài được tiến hành nghiên cứu, khảo sát trực tiếp tại các trường THCS (Tân Mỹ, Trần Phú, Hoàng Văn Thụ, Lê Lợi), các cơ quan chuyên môn và UBND phường, xã của thành phố.

- Phạm vi thời gian:
- + Số liệu thứ cấp, thông tin, tư liệu được thu thập trong giai đoạn từ 2018 - 2022;
- + Số liệu sơ cấp thu thập từ tháng 02/2023 đến 11/2023;
- + Kết quả nghiên cứu làm căn cứ đánh giá thực trạng bạo lực trong thanh thiếu niên và đề xuất các giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp

Thông tin thứ cấp sử dụng trong đề tài được thu thập từ các nguồn khác nhau từ dữ liệu trên internet, tài liệu văn bản của tỉnh và của một số cơ quan, đơn vị trên địa bàn thành phố Bắc Giang liên quan đến công tác phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên, học sinh, cụ thể như: Các chương trình, đề án, kế hoạch, công văn, báo cáo...

2.2. Phương pháp thu thập số liệu sơ cấp

- Xây dựng 04 mẫu phiếu khảo sát dưới 30 chỉ tiêu
- Tổ chức khảo sát điều tra, khảo sát 1.129 phiếu cho 04 nhóm đối tượng (Thanh thiếu niên độ tuổi 11 đến 15 tuổi; phụ huynh học sinh; cán bộ quản lý, giáo viên trường học; cơ quan chuyên môn và UBND phường, xã)

+ Đối với học sinh các trường THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang (Thanh thiếu niên độ tuổi từ 11-15 tuổi), số phiếu điều tra 776 phiếu (mẫu phiếu 01). Nội dung điều tra: Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát về các hình thức bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát công tác quản lý phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

+ Đối với phụ huynh học sinh một số phường, xã trên địa bàn thành phố Bắc Giang, số phiếu điều tra 160 phiếu (phiếu mẫu 04). Nội dung điều tra: Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát về các hình thức bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn

thành phố Bắc Giang; khảo sát công tác quản lý phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

+ Đối với cán bộ quản lý, giáo viên các trường THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang, số phiếu điều tra 171 phiếu (mẫu phiếu 03). Nội dung điều tra: Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát về các hình thức bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát công tác quản lý phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

+ Đối với cán bộ các cơ quan chuyên môn và UBND phường xã trên địa bàn thành phố Bắc Giang, số phiếu điều tra 22 phiếu (mẫu phiếu 02). Nội dung điều tra: Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát về các hình thức bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang; khảo sát công tác quản lý phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

2.3. Phương pháp phân tích, tổng hợp

Sau khi thu thập phiếu điều tra, tiến hành đánh giá các phiếu để phân tích, xử lý thông tin thu thập được. Từ những thông tin đã thu thập được chúng tôi sử dụng phương pháp phân tích thông tin để đánh giá những thông tin, sử dụng thông tin phù hợp để đưa vào nội dung của đề tài. Phương pháp phân tích được chúng tôi sử dụng để phân tích, làm rõ thực trạng, nguyên nhân và hậu quả của bạo lực trong thanh thiếu niên; từ đó, làm rõ những tồn tại, hạn chế và đề xuất giải pháp cụ thể để phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố.

2.4. Phương pháp chuyên gia

Trên cơ sở các bảng tổng hợp, báo cáo kết quả điều tra, các báo cáo chuyên đề được xây dựng, chủ nhiệm đề tài đã tổ chức hội thảo khoa học để xin ý kiến đóng góp của Sở Giáo dục và Đào tạo; Sở Khoa học và Công nghệ, Công an tỉnh, Liên hiệp các hội khoa học kỹ thuật tỉnh, Ban Thanh thiếu nhi - Trường học Tỉnh

đoàn, Hội Liên hiệp thanh niên tỉnh, Thành đoàn Bắc Giang; Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố; Công an thành phố; Hội bảo vệ quyền trẻ em thành phố, UBND một số phường, xã; một số Trường THCS trên địa bàn thành phố Bắc Giang tư vấn cho đề tài.

2.5. Phương pháp kế thừa

Sau khi nghiên cứu, tìm hiểu các văn bản, tài liệu và công trình nghiên cứu trước đó, nhóm nghiên cứu đã chọn lọc, kế thừa những tài liệu đã có về vấn đề nghiên cứu lý luận bạo lực trong thanh thiếu niên, học sinh; dựa trên những thông tin, tư liệu sẵn có để xây dựng và phát triển thành cơ sở dữ liệu cần thiết cho việc nghiên cứu.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO THUẬN

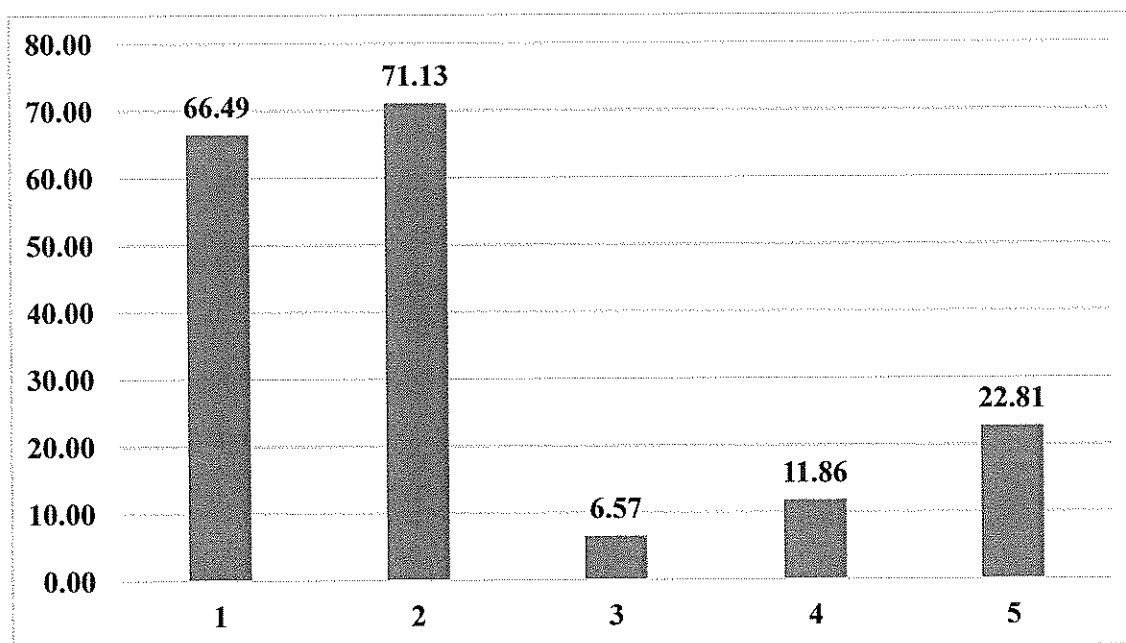
1. Kết quả khảo sát thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang giai đoạn 2028-2022

Sau khi tiến hành điều tra, khảo sát bằng 1129 phiếu điều tra các cơ quan chuyên môn và UBND phường xã với tổng số 22 phiếu; 171 phiếu điều tra cán bộ quản lý, giáo viên; 160 phiếu điều tra phụ huynh học sinh; 776 phiếu điều tra thanh thiếu niên độ tuổi từ 11-15 đang học tại 04 trường THCS (Tân Mỹ, Trần Phú, Hoàng Văn Thụ, Lê Lợi), chúng tôi thu được kết quả, cụ thể như sau:

1.1. Khảo sát về thực trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang

1.1.1. Tỷ lệ thanh thiếu niên chứng kiến, có có hành vi bạo lực

Kết quả khảo sát 776 thanh thiếu niên cho thấy có 243 (31,3%) trả lời trong số các bạn cùng chơi có bạn đã dùng bạo lực để giải quyết mâu thuẫn. Trong vòng 02 năm qua, các bạn thanh thiếu niên được hỏi khảo sát đã chứng kiến các hành vi bạo lực ở trường em, nơi em sinh sống.

1. Bạo lực về thể chất:

3. Bạo lực tình dục

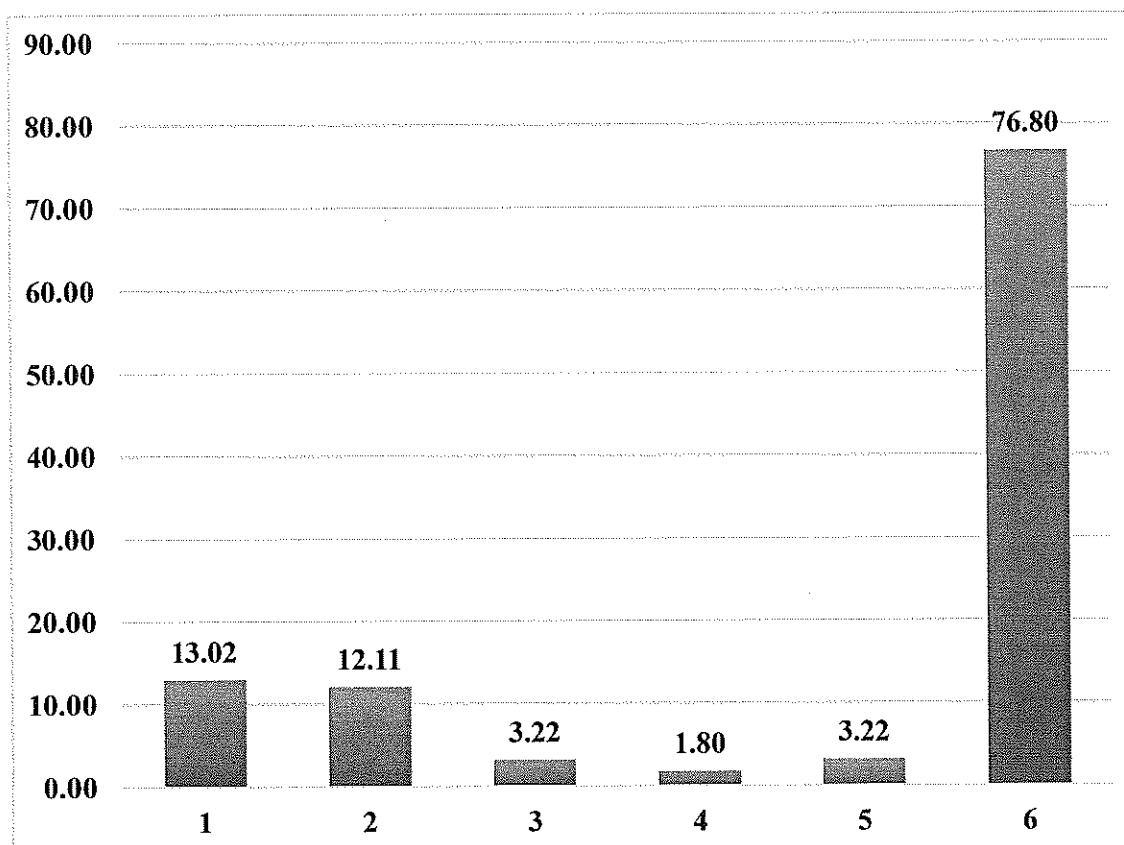
2. Bạo lực về tinh thần:

4. Bạo lực kinh tế:

5. Bạo lực lao động, sở hữu:

(Biểu đồ 1. Thông tin thanh thiếu niên chứng kiến hành vi bạo lực)

Khi phân tích sâu, trong số 180 câu trả lời có hành động bạo lực trong vòng 01 năm qua có nhiều bạn thanh thiếu niên đã có hành vi bạo lực nằm trong các nhóm hành vi bạo lực thể hiện qua sơ đồ sau:

1. Bạo lực về thể chất:

4. Bạo lực kinh tế:

2. Bạo lực về tinh thần:

5. Bạo lực lao động, sở hữu:

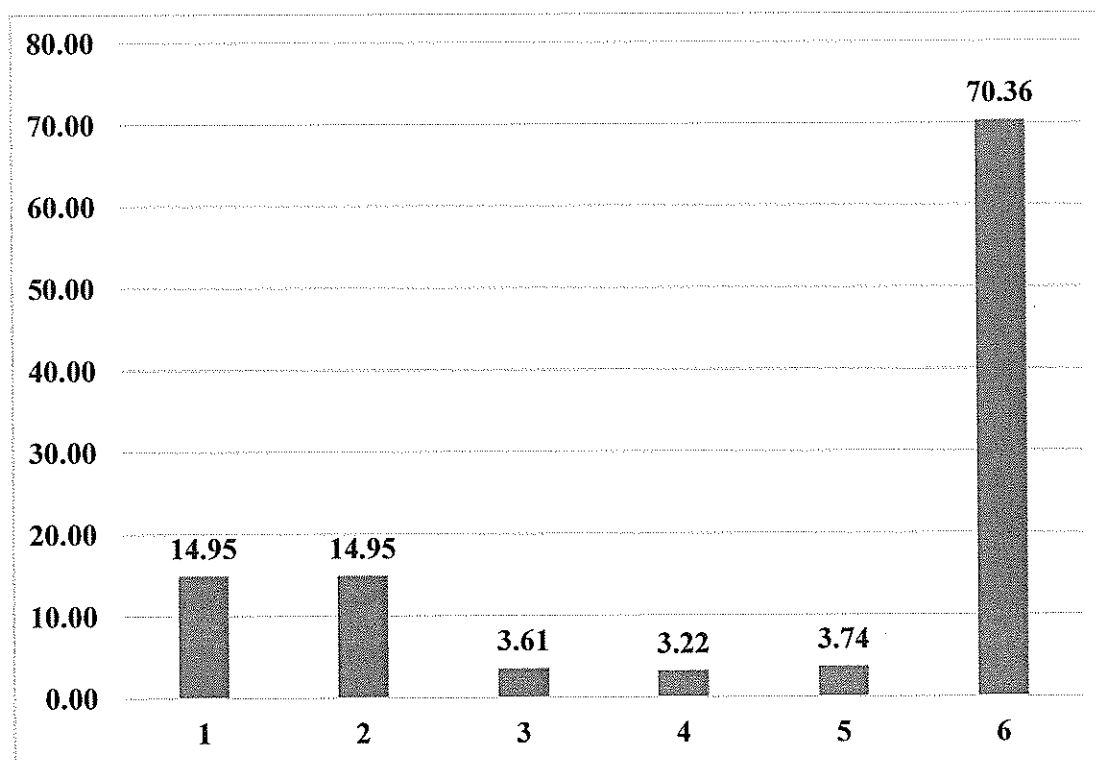
3. Bạo lực tình dục

6. Chưa thực hiện hành vi nào

(Biểu đồ 2. Thông tin thanh thiếu niên đã gây ra hành vi bạo lực)

1.1.2. Tỷ lệ thanh thiếu niên bị bạo lực

Đi liền với tỷ lệ thanh thiếu niên có hành vi bạo lực với bạn là tỷ lệ thanh thiếu niên bị bạo lực, kết quả khảo sát 776 thanh thiếu niên cho thấy có 223 câu trả lời (29,6%) thanh thiếu niên thuộc mẫu khảo sát đã bị bạo lực trong vòng 01 năm gần đây. Hành vi bạo lực ở thanh thiếu niên đa dạng hình thức, chúng tôi đưa vào các nhóm hành vi. Kết quả cho thấy, chủ yếu là nhóm hành vi bạo lực thể chất và bạo lực tinh thần.

1. Bạo lực về thể chất:

4. Bạo lực kinh tế:

2. Bạo lực về tinh thần:

5. Bạo lực lao động, sở hữu:

3. Bạo lực tình dục

6. Chưa trải qua hành vi nào

(Biểu đồ 3. Thông tin thanh thiếu niên là nạn nhân hành vi bạo lực)

Qua kết quả số liệu khảo sát (223 câu trả lời) cho chúng ta thấy điều quan ngại là tỷ lệ bạo lực thanh thiếu niên xảy ra với cả nam và nữ đang chiếm tỷ lệ rất lớn là 78,3% (174 câu trả lời). Có 29,6% số phiếu trả lời đã trải qua tình huống bạo lực, trong đó 56,0% (125 phiếu) cho biết là nạn nhân bị 01 bạn khác bạo lực và 44,0% (98 phiếu) cho biết bị một nhóm bạn bạo lực.

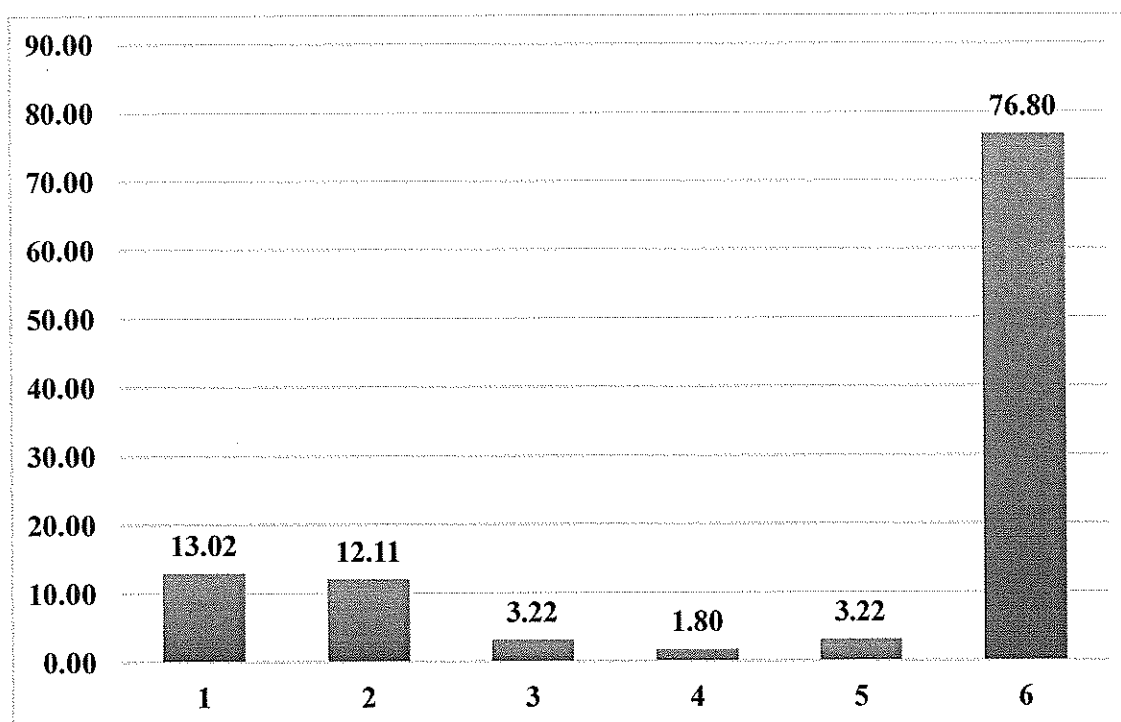
Trong số 223 câu trả lời, cho thấy tần suất thanh thiếu niên bị bạo lực trong vòng 01 năm qua cụ thể như sau: 60,0% cho biết diễn ra từ 1 đến 2 lần; 18,7% cho biết từ 3 đến 6 lần; 21,3% cho biết diễn ra trên 6 lần.

Giữa thanh thiếu niên có hành vi bạo lực và thanh thiếu niên bị bạo lực có mối quan hệ với nhau. Có thể nhận định chung tỷ lệ thanh thiếu niên có hành vi bạo lực tăng kéo theo tỷ lệ thanh thiếu niên bị bạo lực gia tăng theo. Thanh thiếu

niên có hành vi bạo lực và thanh thiếu niên bị bạo lực là hai mặt của vấn đề của bạo lực ở thanh thiếu niên.

1.1.3. Một số hành vi bạo lực điển hình của thanh thiếu niên

Kết quả khảo sát cả đối tượng gây ra hành động bạo lực (180 câu trả lời) và nạn nhân của bạo lực (223 câu trả lời) chỉ ra rằng hành vi bạo lực thanh thiếu niên hiện nay bao gồm rất nhiều nhóm hành vi khác nhau.

1. Bạo lực về thể chất:

4. Bạo lực kinh tế:

2. Bạo lực về tinh thần:

5. Bạo lực lao động, sở hữu:

3. Bạo lực tình dục

6. Chưa thực hiện hành vi nào

(Biểu đồ 4. Thông tin các hành vi bạo lực của thanh thiếu niên)

Như vậy, nghiên cứu cho thấy rằng trong số 180 phiếu có câu trả lời:

- Nhóm hành vi bạo lực về thể chất ở thanh thiếu niên: Trong vòng 01 năm kể từ ngày khảo sát, 33,3% (60 phiếu) thanh thiếu niên đã có hành vi bạo lực, khi bạo lực thể chất, thanh thiếu niên có thể gây thương tích bằng các vật dụng khác nhau bằng các hành động đánh đập, tát, đâm đá, xô ngã, giựt tóc, xé rách quần áo,

cào cấu, cắn, dùng một số thứ như: dao, vật sắc nhọn, thước kẻ, gạch, đá, mũ bảo hiểm... để tấn công.

- Nhóm hành vi bạo lực về tinh thần ở thanh thiếu niên, trong vòng 01 năm kể từ ngày khảo sát, 12,1% (22 phiếu) thanh thiếu niên đã có hành vi như: Nói xấu, gây gổ, khiêu khích, sỉ nhục, chê bai, gửi tin nhắn đe dọa, tung hình ảnh xấu lên mạng, bịa đặt, vu khống trên mạng xã hội; bị xé bài thi, bài kiểm tra, sách vở, ném cặp sách, bôi vẽ bẩn vào quần áo. Giữa thời đại công nghệ số hiện nay, mạng xã hội được coi là “ngòi nổ” tác động rất lớn đến hành vi của thanh thiếu niên. Các em thanh thiếu niên tiếp cận với mạng xã hội sớm, chưa có nhận thức đúng và chín chắn về những sự việc nên dễ xảy ra tình trạng yêu sớm, mâu thuẫn giữa bạn bè, thích thể hiện mình...

- Ngoài 2 biểu hiện chính trên, bạo lực thanh thiếu niên còn xuất hiện ở các nhóm hành vi bạo lực khác: Bạo lực tình dục; bạo lực kinh tế; bạo lực lao động, sở hữu. Tuy nhiên các hình thức này không nhiều.

- Trong số 180 thanh thiếu niên có hành động bạo lực xuất hiện ở 5 nhóm hành vi bạo lực trên, chúng tôi thấy rằng, có 51,1% trong số đó đã thực hiện hành vi bạo lực một mình và 48,9% thực hiện hành vi bạo lực cùng nhóm bạn. Các thanh thiếu niên không lường hết hậu quả của và do hội chứng đám đông dẫn tới những hành động bùng nổ, thiếu suy nghĩ, không nghĩ việc mình làm là “khủng bố” tinh thần, là bạo lực vi phạm pháp luật.

1.1.4. Địa điểm xảy ra hành vi bạo lực thanh thiếu niên

Kết quả khảo sát chỉ ra rằng, bạo lực thanh thiếu niên xảy ra cả trong và ngoài trường học: 33,7% (261 câu trả lời của 776 thanh thiếu niên được hỏi) cho biết bạo lực thanh thiếu niên diễn ra trong trường học; 74,8% (580 câu trả lời của 776 phiếu cho thanh thiếu niên) cho rằng mình nhìn thấy bạo lực thanh thiếu niên tại nơi công cộng.

Có một hình thức mới mà địa điểm “là không gian mạng”, bạo lực mạng hay còn gọi là bạo lực trên môi trường mạng, với những hành vi gây hại cố ý,

được lập lại, thông qua các thiết bị điện tử như máy tính, điện thoại và các mạng xã hội, email, diễn đàn, website, nền tảng trực tuyến. Bạo lực mạng có thể diễn ra công khai hoặc trong phạm vi cá nhân, có thể thấy ngay trước mắt hoặc diễn ra lặng thầm sau lưng nạn nhân. Bạo lực mạng có thể diễn ra bất cứ lúc nào, thậm chí có thể diễn ra liên tục với khả năng lan truyền nhanh chóng, có thể cắt ghép chỉnh sửa không kiểm soát. Đây là một hình thức, địa điểm rất đáng cần lưu tâm trong tình hình mới hiện nay. Tin tức tiêu cực có thể khiến thanh thiếu niên cảm thấy lo sợ về sự an toàn của mình; điều này có thể khuyến khích các em sử dụng những biện pháp cực đoan để phòng vệ. Một điều quan trọng là thanh thiếu niên cần nâng cao nhận thức về an ninh mạng và bạo lực trên không gian mạng thông qua tìm hiểu về các loại tấn công mạng và cách phòng ngừa; bảo mật thông tin cá nhân, cảnh giác và cẩn trọng khi sử dụng mạng...

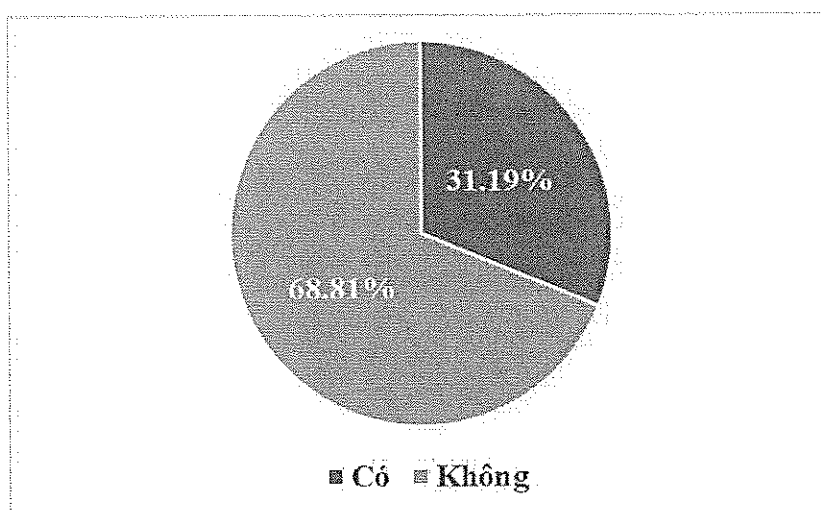
1.2. Khảo sát về đặc điểm tâm lý - xã hội của thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang có hành vi bạo lực

Thành phố Bắc Giang có sự đan xen giữa đô thị và nông thôn. Nhìn chung, thanh thiếu niên thành phố Bắc Giang mang đặc điểm chung của thanh thiếu niên theo sự phát triển và đô thị hóa từng khu vực. Đa số thanh thiếu niên có trình độ học vấn cao, tinh thần đổi mới, năng động, hoạt bát, nhạy cảm, và dễ tiếp thu cái mới. Trong học tập, lao động và hoạt động xã hội, thanh thiếu niên thể hiện tính tổ chức, kỷ luật rõ rệt. Có điều kiện thuận lợi về tiếp thu khoa học kỹ thuật, văn hoá, tiếp nhận, cập nhật nhiều thông tin đa dạng. Sớm có tư duy kinh tế, tính toán lợi ích, hiệu quả; đòi hỏi tiêu dùng vật chất, văn hoá cao hơn các đối tượng thanh thiếu niên khác. Tuy nhiên, thanh thiếu niên thành phố cũng đang đứng trước những khó khăn và thách thức như thất nghiệp, sự cạnh tranh cao về nghề nghiệp, cuộc sống căng thẳng, phải làm việc cật lực để đảm bảo công việc, tính cộng đồng thấp, nhà ở chật chội, khoảng cách giàu nghèo, thiếu không gian cho hoạt động vui chơi giải trí, tệ nạn xã hội nhiều. Một số thanh niên dễ nảy sinh lối sống thực dụng, có thiên hướng chuộng hình thức, đánh giá sự việc qua hình thức bề ngoài.

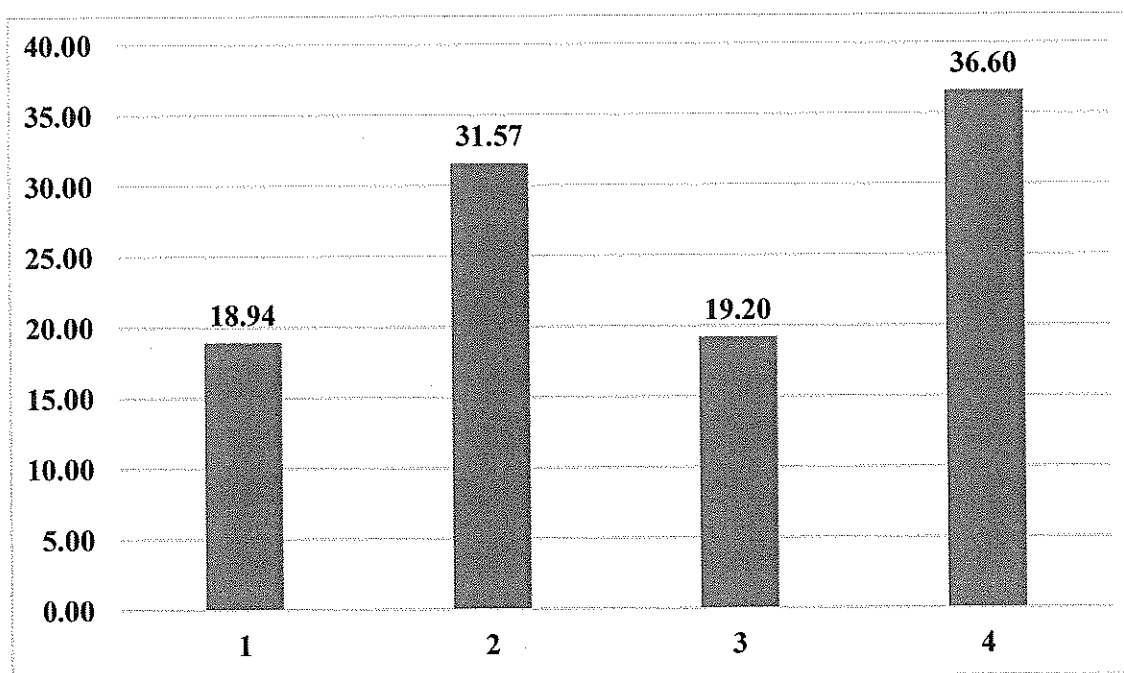
Thanh thiếu niên nông thôn có tính tích cực chủ động, cần cù chịu khó vươn lên không trông chờ ỷ lại vào người khác mà tự mình giải quyết những vấn đề gặp phải. Có tinh thần xung kích, tình nguyện tham gia các hoạt động Đoàn, Hội phát động, tích cực tham gia và phát huy tốt ý thức chính trị, ý thức tự lực tự cường. Đa số thanh thiếu niên các xã đã nhận thức rõ vai trò và trách nhiệm, nghĩa vụ của mình đối với đất nước và tích cực tham gia hoạt động, tính cộng đồng cao, tính thần xung phong tình nguyện. Họ có nhu cầu ngày càng đa dạng và phong phú phù hợp với xu thế phát triển chung của xã hội. Cũng như thanh thiếu niên khu vực đô thị hóa cao, thanh thiếu niên nông thôn đang đứng trước những khó khăn và thách thức như trình độ học vấn, tay nghề, thiếu vốn kinh doanh, thiếu kinh nghiệm so với đối tượng thanh thiếu niên đô thị. Tình trạng thiếu việc làm, việc làm không ổn định, thu nhập thấp, đời sống khó khăn, dẫn tới sự di dân của lực lượng lao động trẻ từ nông thôn di cư ra thành thị làm nảy sinh nhiều vấn đề xã hội và cũng ảnh hưởng đến việc tham gia các hoạt động của Đoàn.

1.2.1. Nhận thức sai lầm của thanh thiếu niên về bạo lực

Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng, thanh thiếu niên có hành vi bạo lực nhận thức sai lầm về bạo lực (với 776 phiếu từ thanh thiếu niên). Rất nhiều em có suy nghĩ là phải dùng bạo lực để giải quyết khi có mâu thuẫn, xung đột mới hả cơn tức giận.

(Biểu đồ 5. Cho biết trong số bạn cùng chơi, có ai đã dùng bạo lực để giải quyết mâu thuẫn)

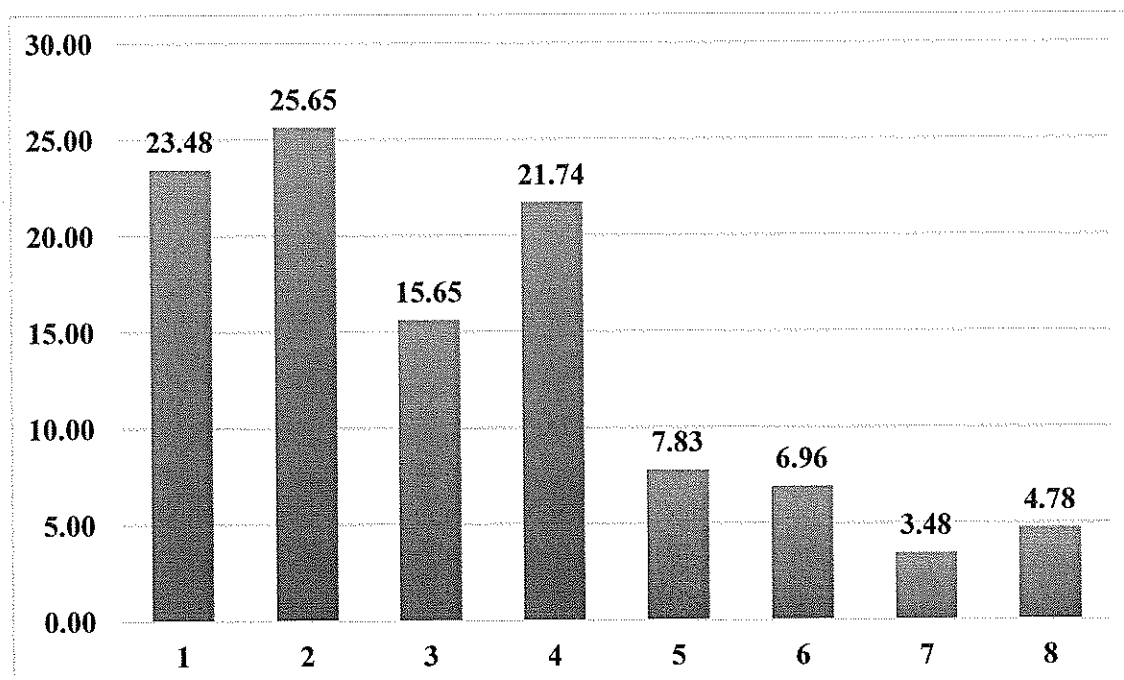

(Biểu đồ 6. Các hình thức khi thanh thiếu niên có cách giải quyết khi gặp mâu thuẫn)

Nhận thức sai lầm có thể là nguyên nhân thúc đẩy hành vi bạo lực của thanh thiếu niên, cũng có thể được hình thành sau khi thanh thiếu niên nhiều lần có hành vi bạo lực với bạn. Mỗi lần thanh thiếu niên có hành động bạo lực với bạn, thanh thiếu niên cảm thấy đỡ tức tối, điều này củng cố cho suy nghĩ sai lầm dẫn đến bạo lực. Suy nghĩ kiểu như vậy được hình thành và củng cố vững chắc nó trở thành yếu tố thúc đẩy hành vi bạo lực ở thanh thiếu niên.

1.2.2 Cảm xúc của thanh thiếu niên có hành vi bạo lực

Kết quả từ 223 thanh thiếu niên là nạn nhân của bạo lực cho thấy, thanh thiếu niên có hành vi bạo lực có trạng thái cảm xúc và hành động không tốt và không tích cực. Tâm lý thay đổi, từ trạng thái cảm xúc vui buồn, hụt hẫng, chán nản, lo lắng: Lo lắng, căng thẳng; Không vui, mất tự tin; Không tập trung được vào học tập; Không muốn đến trường. Thậm chí xung, bầm tím cơ thể; Xây xát, chảy máu; Cần phải đến khám bác sĩ; Khóa facebook, zalo, tắt điện thoại...

1. Lo lắng, căng thẳng;	5. Sung, bầm tím cơ thể;
2. Không vui, mất tự tin;	6. Xây xát, chảy máu;
3. Không tập trung được vào học tập;	7. Cần phải đến khám bác sĩ;
4. Không muốn đến trường;	8. Khóa facebook, zalo, tắt điện thoại

(Biểu đồ 7. Hậu quả của thanh thiếu niên khi là nạn nhân trải qua bạo lực)

1.2.3. Hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên

Thấu hiểu được nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên, có thể giúp cha mẹ hướng dẫn con trẻ cách bảo vệ bản thân khỏi bạo lực thanh thiếu niên. Tuy nhiên, sự thật là bất cứ đứa trẻ nào cũng có thể trở thành nạn nhân của bạo lực thanh thiếu niên; và cha mẹ không thể theo dõi, giám sát hay có thể kịp thời hỗ trợ thường xuyên, liên tục con trẻ trong thời gian ở trường và ở ngoài xã hội. Điều đáng lo ngại chính là đa số trẻ có xu hướng sợ hãi; không dám chia sẻ tình trạng của mình với cha mẹ, người lớn, người có trách nhiệm cho đến khi quá trễ. Do vậy, chính cha mẹ cũng cần tự chủ động quan sát trẻ để có thể kịp thời tìm thấy những dấu hiệu, hành vi bất thường của trẻ.

Đối với chính các thanh thiếu niên, kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng, thanh thiếu niên bị hành vi bạo lực có khó khăn trong giao tiếp với bạn. Thậm chí khi rơi vào tình huống là nạn nhân, có những em tìm cách trả thù, một số em còn có ý định bỏ học. Do xấu hổ, tự ti, sợ hãi, nhiều thanh thiếu niên không dám chia sẻ việc bị bạo hành với bất cứ ai, kể cả người thân. Nếu bị bạo hành dưới sự chứng kiến của nhiều người mà không nhận được sự giúp đỡ, thanh thiếu niên sẽ thấy mất niềm tin vào những người xung quanh. Lâu dần, hậu quả của bạo thanh thiếu niên khiến nạn nhân trở nên khép kín, sống cô độc; từ chối chia sẻ và kết giao các mối quan hệ bên ngoài. Chính điều này sẽ khiến thanh thiếu niên càng dễ bị bạo lực và chịu đựng hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên nhiều hơn.

Hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên đối với xã hội. Hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên không chỉ gói gọn trong thanh thiếu niên với nhau.

Gia đình và nhà trường, cả các cơ quan chuyên môn phải mất rất nhiều thời gian, công sức, tiền bạc để giải quyết vấn đề này. Kể cả khi vụ việc được giải quyết xong, dư âm và những tổn thương không nhìn thấy được vẫn là câu chuyện dài về sau. Bên cạnh đó, nếu không có biện pháp ngăn chặn, hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên rất dễ gia tăng. Thế hệ trẻ thường nhiều năng lượng, mong muốn chứng tỏ mình và dễ bị kích động. Nếu bạo lực thanh thiếu niên xảy ra tràn lan; nguy cơ hình thành một thế hệ trẻ bạo lực và vô cảm là điều có thể xảy ra, có nguy cơ trở thành tệ nạn của xã hội.

1.2.4. Mối quan hệ bạn bè của thanh thiếu niên có hành vi bạo lực

Trong khi khảo sát, chúng tôi đã trực tiếp phỏng vấn sâu một số em học sinh đã từng có hành vi hoặc là nạn nhân của bạo lực thanh thiếu niên, cho thấy các thanh thiếu niên không dễ cởi mở chia sẻ, luôn luôn giữ kín mọi chuyện trong lòng không tâm sự với bạn, với người thân và thầy cô giáo. Có thanh thiếu niên thiếu tình cảm của bố mẹ, ở cùng ông bà, không còn bố... Nhóm thanh thiếu niên này có nhiều hành vi bạo lực với bạn có suy nghĩ chưa xác định có dừng lại việc tiếp tục bạo lực không, không có bạn thân để tâm sự, đây cũng là nhóm thanh thiếu niên có khó khăn trong giao tiếp từ đó dẫn đến khó khăn trong việc bộc lộ

bản thân, tâm sự chuyện riêng tư với bạn. Những thanh thiếu niên này có nguy cơ ngày càng trở nên hung hăng. Có bạn bè là người bạo lực. Không có trách nhiệm về các hành động của mình. Dễ tham gia vào các mẫu thuẫn bằng thể xác hoặc lời nói. Có xu hướng đổ lỗi cho người khác hoặc không thừa nhận lỗi sai của mình.

1.2.5. Sự quan tâm của gia đình đối với thanh thiếu niên

a) Sự quan tâm của gia đình

Tuy nhiên, một tín hiệu tốt mà qua nghiên cứu phát hiện ra rằng, với 78,2% số thanh thiếu niên cho biết gia đình rất quan tâm tới các vấn đề học tập, quan hệ bạn bè, trường lớp hay vấn đề em đang lo lắng, đang gặp khó khăn của mình.

Sự quan tâm của gia đình tới con cái là điều tất yếu, nhưng không chỉ dừng lại cái ăn, cái mặc, mà giờ đây các bậc phụ huynh đã quan tâm, chú ý tới nhiều yếu tố khác của con cái để có thể giáo dục, định hướng và giúp con phát triển tốt nhất về nhân cách.

b) Ứng xử của cha mẹ, người thân mỗi khi thanh thiếu niên có bạo lực

Bất cứ ai cũng có thể trở thành nạn nhân của bạo lực, đặc biệt là trong lứa tuổi thanh thiếu niên. Khi thanh thiếu niên gặp phải tình huống gây áp lực về tình thần như vậy, điều quan trọng bố mẹ, người thân nên dành thời gian để trò chuyện tâm sự với con, tháo gỡ và động viên con phòng chống bạo lực ở trường lớp cũng như bên ngoài xã hội. Cái khó trong nhiều gia đình có thể là tuổi tác khoảng cách suy nghĩ, quan điểm sống giữa mình và các con; vấn đề đặt ra làm sao tìm ra nhiều cách hơn để các con có thể cởi mở chia sẻ hơn với mình.

Đối với thanh thiếu niên có hành vi bạo lực với thanh thiếu niên khác, theo khảo sát từ 776 phiếu từ thanh thiếu niên đa số được cha mẹ và người thân khuyên bảo với tỷ lệ 71,6%; tuy nhiên cũng có 19,4% thanh thiếu niên bị bố mẹ, người thân đánh mắng.

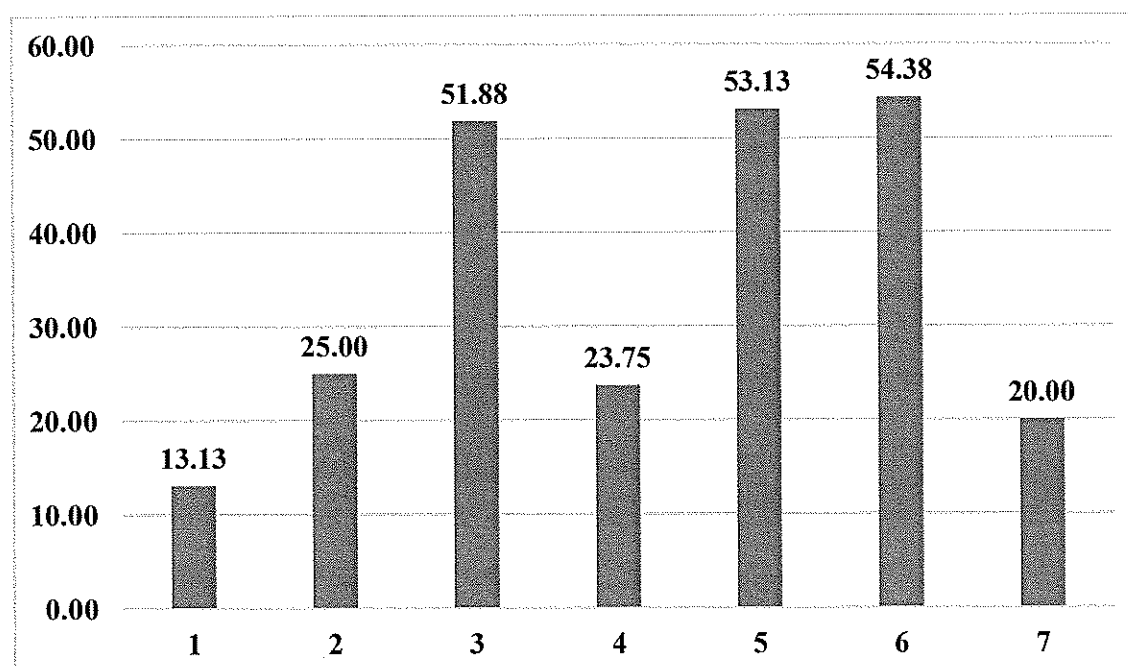
Bên cạnh việc bảo vệ để con không trở thành nạn nhân của bạo lực thanh thiếu niên; cha mẹ cũng cần quan sát các biểu hiện của trẻ khi nghi ngờ trẻ là người gây ra bạo lực thanh thiếu niên. Trong trường hợp bố mẹ có con là người bạo lực thanh thiếu niên; cần xem xét lại những nguyên nhân dẫn đến bạo lực

thanh thiếu niên của trẻ và có những hành động phù hợp để ngăn chặn trẻ tiếp tục hành vi này.

Nhưng thực tế có thể thấy, không phải phụ huynh nào cũng thực sự kiên nhẫn, hiểu được tầm quan trọng và có phương pháp phù hợp trong việc giáo dục con cái. Đặc biệt là tâm lý bệnh vực con và việc bắt chúng phải có trách nhiệm với việc mình làm, biết nhận lỗi khi mắc sai lầm. Như vậy, những đứa trẻ hư lại có thêm “người chống lưng” cho hành vi sai lệch của mình.

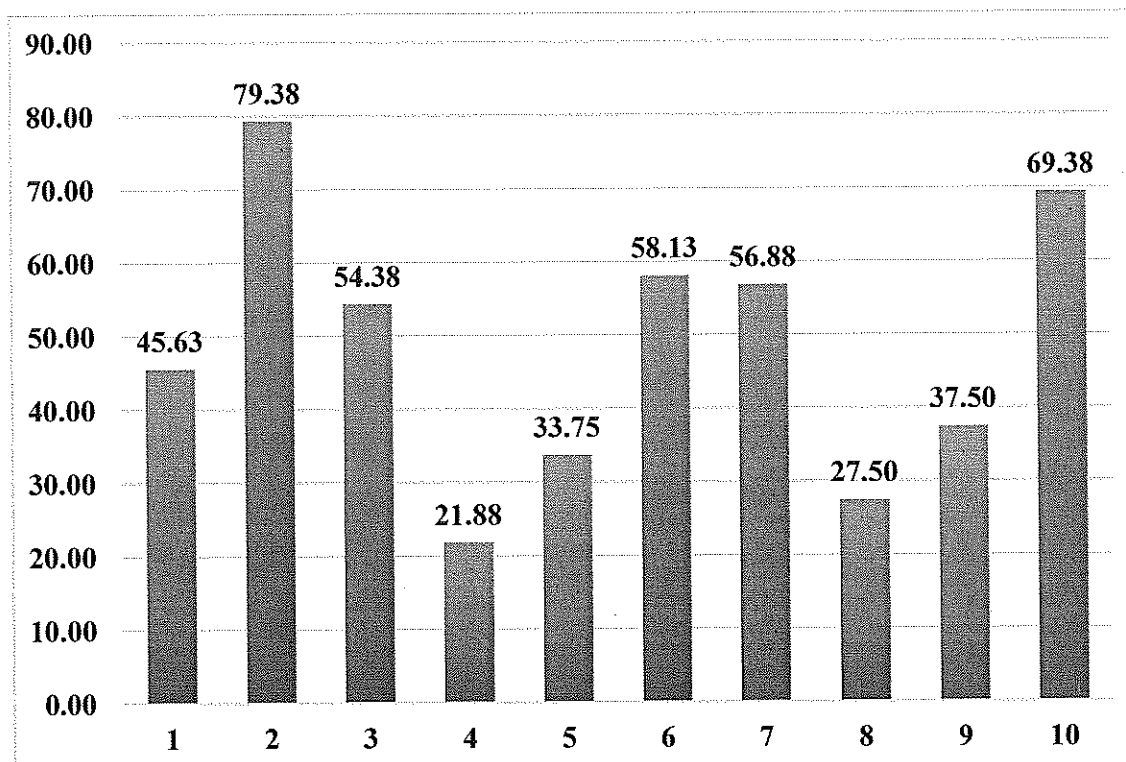
1.3. Khảo sát nguyên nhân bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Theo kết quả khảo sát từ 1129 phiếu của các đối tượng điều tra, chúng tôi nhận thấy, nguyên nhân dẫn tới hành vi bạo lực thanh thiếu niên.

1. Từ bản thân	2. Từ gia đình	3. Từ bạn bè
4. Từ nhà trường	5. Từ các phương tiện truyền thông	6. Từ xã hội
7. Ý kiến khác		

(Biểu đồ 8. Kết quả khảo sát về đánh giá nguyên nhân dẫn tới hành vi bạo lực của thanh thiếu niên)

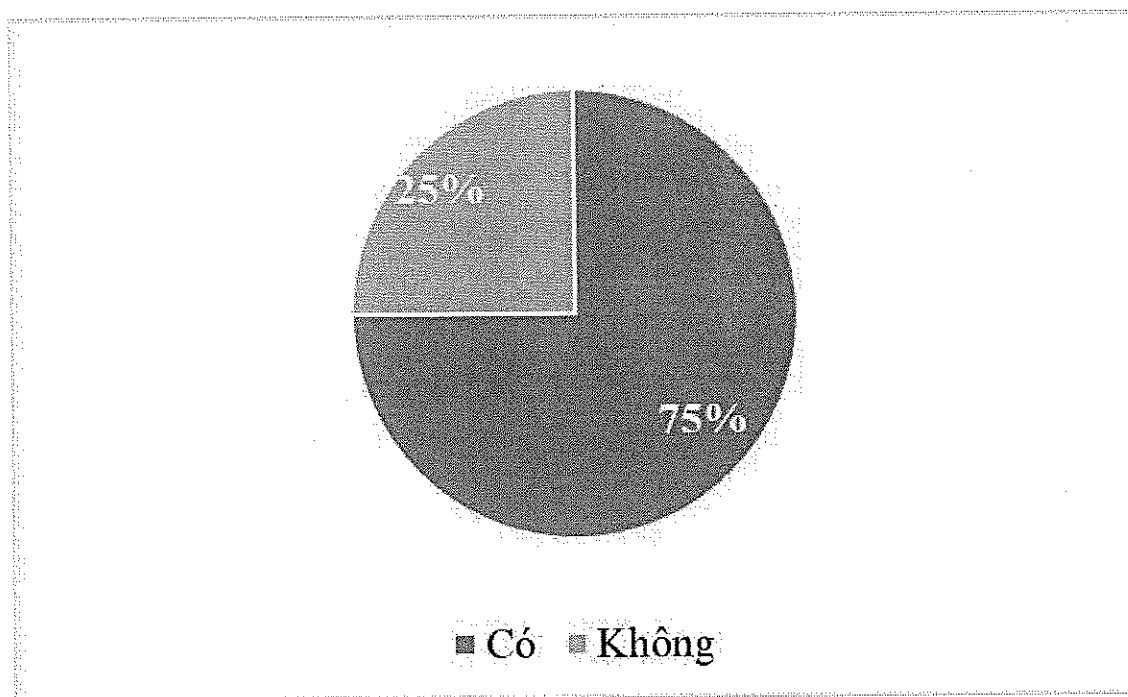
1. Coi các hành vi bạo lực là hành vi bình thường trong cuộc sống.
2. Có lối sống buông thả, thiếu ý thức kỉ luật.
3. Bị kích động bởi bạn bè và những người xung quanh.
4. Bị dồn vào chân tường.
5. Bị bạn bè lôi kéo, rủ rê.
6. Muốn khẳng định vị trí của mình trong lớp học và nhóm bạn.
7. Do ghen tuông tình cảm.
8. Tức giận hoặc ghen tị với bạn, vì bạn có gia đình giàu có, có địa vị hơn mình.
9. Tức giận và ghen tị với bạn vì bạn được nhiều bạn bè yêu quý.
10. Bị nói xấu, bôi nhọ, chơi đùa.

(Biểu đồ 9. Kết quả khảo sát về nguyên nhân cụ thể dẫn tới hành vi bạo lực của thanh thiếu niên)

Từ 1129 phiếu có câu trả lời, cho thấy: các bậc phụ huynh nhận định yếu tố từ bản thân thanh thiếu niên có lối sống buông thả (79,3%), bị nói xấu, bôi nhọ, chơi đùa (69,3%), do ghen tuông tình cảm (56,8%), bị kích động bởi bạn bè và những người xung quanh (54,3%), và một số nguyên nhân khác.

1.4. Khảo sát dự phòng phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Qua kết quả khảo sát thu được từ 1129 phiếu, chúng tôi nhận thấy công tác tuyên truyền, phòng chống bạo lực thanh thiếu niên, phòng chống bạo lực học đường, phòng chống bạo lực trên cơ sở giới được quan tâm thực hiện.

(Biểu đồ 10. Kết quả khảo sát về nhận thức liên quan đến 01 đường dây nóng hỗ trợ trong trường hợp có hành vi bạo lực của thanh thiếu niên)

Trước những tiềm ẩn có thể ảnh hưởng tới lứa tuổi thanh thiếu niên, yêu cầu đặt ra đối với công tác phòng, chống bạo lực thanh thiếu niên hiện nay trở lên cần thiết hơn bao giờ hết. Chúng ta đã nhận diện được thì cần phải biết cách phòng ngừa, ngăn chặn hậu quả bạo lực thanh thiếu niên. Nhằm tạo môi trường thuận lợi, nâng cao hiểu biết, nâng cao năng lực cho thanh thiếu niên thành phố trong việc thực hiện quyền tham gia của thanh thiếu niên vào các vấn đề liên quan đến các em cũng như tuyên truyền, bồi dưỡng cho các em những kiến thức, kỹ năng để phòng chống bạo lực, xây dựng những mối quan hệ tốt đẹp trong gia đình, nhà trường và ngoài xã hội. Có thể nói, công tác tuyên truyền phòng chống bạo lực

thanh thiếu niên được quan tâm ở nhiều hình thức: Từ người thân, từ lớp học, nhà trường và trên các phương tiện thông tin đại chúng.

Tuy nhiên, qua khảo sát cho thấy các nội dung tuyên truyền chưa thực sự hấp dẫn đa số các em, kết quả chỉ ra có 56,9% câu trả lời là có hấp dẫn, còn lại 43,1% câu trả lời về nội dung tuyên truyền chưa hấp dẫn.

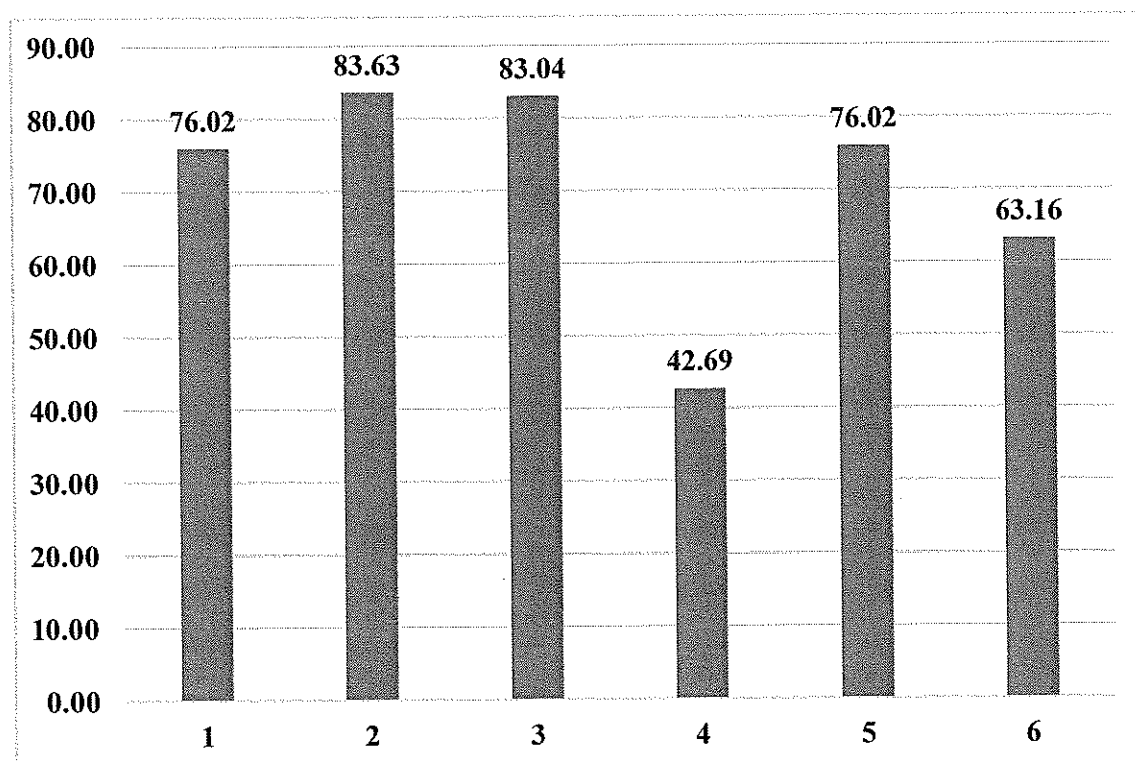
Qua khảo sát, chúng tôi nhận thấy các cán bộ quản lý, giáo viên đã cho rằng để phòng tránh và ngăn chặn các hành vi bạo lực giữa con em mình với bạn học đã đồng tình và cho rằng các biện pháp phù hợp: Quan tâm, giúp đỡ và chia sẻ với con như người bạn; Nắm bắt lịch học, thời khóa biểu của con; Hướng dẫn con các kỹ năng sống cần thiết; Phối kết hợp chặt chẽ với lớp, trường và xã hội trong quá trình giáo dục con; Can thiệp kịp thời khi con có khúc mắc với bạn bè, khó khăn trong học tập. Cho xem các clip giáo dục; Kể những câu chuyện phòng tránh; Dạy cách tránh những người xung quanh đụng chạm vào người.

Đặc biệt kết quả khảo sát cho thấy có tới 93,8% câu trả lời các bạn thanh thiếu niên và 69,0% cán bộ quản lý, giáo viên và 49,3% phụ huynh được hỏi đã trả lời: không biết số điện thoại 18001576 (là đường dây tư vấn và hỗ trợ trẻ em miễn phí) dùng để trợ giúp vấn đề gì. Có tới 53,8% số câu trả lời của cán bộ quản lý, giáo viên cho biết trường học nơi thầy cô đang công tác không có người phụ trách riêng về phòng chống bạo lực học đường. Về nội dung này, hiện nay trong các trường phổ thông chưa có vị trí việc làm chuyên trách cho công việc này, đa số giáo viên, nhân viên làm công tác này là kiêm nhiệm.

1.5. Khảo sát công tác quản lý, phối hợp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Qua khảo sát thu được từ 1129 phiếu chúng tôi nhận thấy nhà trường, xã hội, địa phương tại địa bàn thành phố Bắc Giang đã vào cuộc tích cực nhằm phòng chống bạo lực thanh thiếu niên. Cụ thể nhà trường đã thực hiện một số hoạt động như: Tổ chức các buổi thảo luận, sinh hoạt câu lạc bộ với các chủ đề bạo lực; Trao đổi, thảo luận với học sinh về các nội dung xoay quanh vấn đề thế nào là bạo lực,

cách phòng chống bạo lực; Trao đổi và thảo luận với học sinh về các kỹ năng phòng chống bạo lực; Mở các câu lạc bộ cho học sinh, sinh hoạt ngoại khóa với các chủ đề như: kỹ năng sống, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm; Tâm sự, chia sẻ những kinh nghiệm và kiến thức của mình với học sinh, về cuộc sống, về cách ứng phó với bạo lực; Tham vấn giúp học sinh tháo gỡ những khúc mắc trong các mối quan hệ bạn bè.

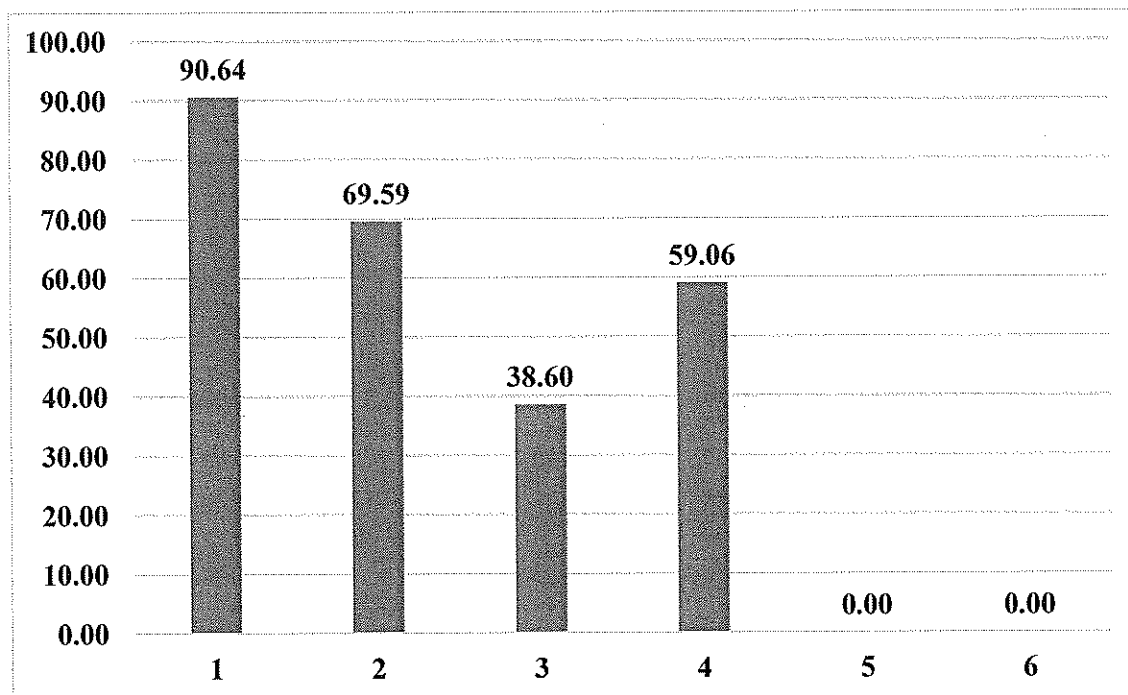

1. Tổ chức các buổi thảo luận, sinh hoạt câu lạc bộ với các chủ đề bạo lực.
2. Trao đổi, thảo luận với học sinh về các nội dung xoay quanh vấn đề thế nào là bạo lực, cách phòng chống bạo lực.
3. Trao đổi và thảo luận với học sinh về các kỹ năng phòng chống bạo lực.
4. Mở các câu lạc bộ cho học sinh, sinh hoạt ngoại khóa với các chủ đề như: kỹ năng sống, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm.
5. Tâm sự, chia sẻ những kinh nghiệm và kiến thức của mình với học sinh, về cuộc sống, về cách ứng phó với bạo lực.
6. Tham vấn giúp học sinh tháo gỡ những khúc mắc trong các mối quan hệ bạn bè.

(Biểu đồ 11. Cho biết các hình thức phòng chống bạo lực thanh thiếu niên

trong nhà trường)

Qua khảo sát 171 CBQL, giáo viên, chúng tôi thu được: Khi phát hiện thanh thiếu niên là học sinh nhà trường có hành vi bạo lực, nhà trường đã có hình thức xử lý nhằm quản lý bạo lực học sinh trong nhà trường.

1. Kỉ luật theo mức độ vi phạm.
2. Báo về gia đình và cấp trên.
3. Cảnh cáo trước lớp.
4. Hạ hạnh kiểm, đạo đức.
5. Không có hình thức kỉ luật nào

(Biểu đồ 12. Cho biết các hình thức xử lý khi thanh thiếu niên là học sinh có hành vi bạo lực thanh thiếu niên)

Thanh, thiếu niên là một lực lượng quan trọng đối với tiến trình phát triển của quốc gia nói chung và của địa phương nói riêng, là nhân tố quan trọng trong mỗi gia đình. Sự tham gia của thanh, thiếu niên vào nỗ lực phòng ngừa bạo lực giới, xây dựng một cộng đồng sống an toàn, lành mạnh là điều quan trọng và cần thiết. Đặc biệt, trong bối cảnh hiện tại, thanh niên được đánh giá là lực lượng ưu tú am hiểu về các vấn đề công nghệ tiên phong, dẫn đầu trong quá trình tiếp cận thông tin, dẫn dắt thay đổi tích cực trong xã hội. Đánh giá cao vai trò công tác phối hợp của các cơ quan, đơn vị thành phố trong việc phòng chống bạo lực thanh thiếu niên trong nỗ lực xây dựng và kiến tạo một cộng đồng an toàn, thân thiện.

Do đó, trong các hoạt động của mình, các cơ quan, đơn vị thành phố huy động sự tham gia tích cực từ các nhóm thanh, thiếu niên bằng cách: nâng cao nhận thức, năng lực của các em về các vấn đề liên quan như: vận động chính sách có chuyển biến giới, truyền thông xã hội về bình đẳng giới,... từ đó đồng hành và trao quyền để các em có thể thực hiện các sáng kiến do các em khởi xướng. Lắng nghe tiếng nói của thanh, thiếu niên được thực hiện thông qua các khảo sát, nghiên cứu, đối thoại để chúng tôi có thể tiếp nhận ý kiến và có cơ sở xác định các cơ hội thúc đẩy sự tham gia của các em vào nỗ lực phòng ngừa và ứng phó với các vấn đề bạo lực giới nói riêng và đóng góp vào quá trình kiến tạo xây dựng cộng đồng, thành phố an toàn, văn minh nói chung với những kết quả cụ thể.

2. Kết quả nghiên cứu 05 chuyên đề khoa học

Trên cơ sở nghiên cứu thực tiễn, nghiên cứu các văn bản, tài liệu và từ báo cáo kết quả nghiên cứu **05 chuyên đề khoa học** của đề tài, nhóm thực hiện đề tài tiến hành nghiên cứu đánh giá, thảo luận thống nhất kết quả cụ thể như sau:

2.1. Cơ sở lý luận về bạo lực thanh thiếu niên và hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên

2.1.1. Cơ sở lý luận về hành vi bạo lực

a. Các khái niệm cơ bản

** Khái niệm bạo lực*

Dưới góc nhìn xã hội học thì khái niệm bạo lực được hiểu rộng hơn.

BL là việc sử dụng vũ lực để gây thương tích cho người hoặc tài sản. BL có thể gây ra đau đớn về thể chất cho người trực tiếp gây ra các hành vi bạo lực cũng như cho những người bị hại. Cá nhân, gia đình, trường học, nơi làm việc, cộng đồng, xã hội và môi trường - tất cả đều bị tổn thương do bạo lực gây ra.

BL là một phương thức hành xử trong mối quan hệ xã hội và tồn tại từ rất lâu trong lịch sử. Với bản chất như vậy thì BL cũng có thể là những hình thức chém giết, đánh đập, hành hạ nhau về mặt thể xác, nhưng cũng có thể là trấn áp,

đe dọa, gây sức ép về mặt tâm lý, tâm thần. BL xảy ra có thể do nhiều nguyên nhân khác nhau chẳng hạn như: do mâu thuẫn giữa hai bên về các lĩnh vực trong cuộc sống không thể hòa giải; do sự cạnh tranh, ghen ghét, đố kỵ lẫn nhau; do sự tham vọng hay cố chấp của một người hay một bè phái nào đó; do sự nóng giận bột phát thiếu suy nghĩ... Tuy nhiên, cho dù nguyên nhân nào đi nữa thì BL cũng là một hành động tiêu cực, mang lại nhiều hậu quả khôn lường, không như mong muốn. BL có thể làm cho con người bị thương tật về mặt thể xác, tổn thương về tinh thần thậm chí có thể nguy hiểm đến tính mạng của những người tham gia; gây ảnh hưởng xấu tới xã hội không được an toàn, người dân lo lắng, hoang mang, sợ hãi, tiêu phí tiền bạc để chữa trị thương tật... BL trở thành vấn nạn chung của toàn xã hội cần được ngăn chặn kịp thời.

* Khái niệm thanh niên

Thanh niên: Một giai đoạn phát triển trong cuộc đời con người, thời kỳ chấm dứt giai đoạn trẻ em, trưởng thành người lớn (người trưởng thành), là lứa tuổi đẹp nhất của cuộc đời. Ở Việt Nam, tuổi thanh niên từ 16 đến 30 tuổi (Luật Thanh niên).

Thanh niên là một lứa tuổi đang phát triển, đang định hướng và đang trưởng thành như Kalinin - nhà giáo dục Nga đã nhận xét và đánh giá: “*Thanh niên là lứa tuổi đẹp nhất của cuộc đời, là đơn vị tuyệt vời nhất và linh hoạt nhất của nhân loại*” vì thanh niên vốn trung thực, thật thà, thẳng thắn như chân lý khách quan” (Kalinin, Về con người phát triển toàn diện, NXB Thanh niên, Hà Nội, 1980).

Thanh thiếu nhi: Cụm từ chỉ 03 đối tượng: thanh niên, thiếu niên và nhi đồng (thanh niên từ 16 đến 30 tuổi, thiếu niên từ 10-15 tuổi và nhi đồng từ 6-9 tuổi). Thanh, thiếu niên là cụm từ chỉ hai đối tượng thanh niên và thiếu niên. Thiếu nhi là cụm từ chỉ hai đối tượng thiếu niên và nhi đồng.

* Bạo lực thanh thiếu niên

Trong phạm vi của đề tài này, chúng tôi tập trung nghiên cứu đối tượng thanh thiếu niên lứa tuổi từ 06 đến 15 là học sinh trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

Theo Đại từ điển Tiếng Việt do Nguyễn Như Ý chủ biên, “BL là sức mạnh dùng để trấn áp, chống lại lực lượng đối lập hay lật đổ chính quyền”.

Quan điểm của tổ chức y tế thế giới: “BL là việc đe dọa hay dùng sức mạnh thể chất hay quyền lực đối với bản thân, người khác hoặc đối với một nhóm người hay một cộng đồng người mà gây ra hay làm gia tăng khả năng gây ra tổn thương, tử vong, tổn hại về tâm lý, ảnh hưởng đến sự phát triển hay gây ra sự mất mát”.

Xét dưới góc độ văn hóa: BLTTN là một hiện tượng phản văn hóa, thể hiện sự coi thường luật pháp, nội quy trường học. Đi ngược lại với các truyền thống văn hóa tốt đẹp trong nhà trường và xã hội. BLTTN là hệ quả của sự “ô nhiễm” môi trường gia đình không chỉ trong các nhà trường mà cả trong đời sống xã hội.

Xét dưới góc độ giáo dục: BLTTN là sự phản ánh kết quả giáo dục không như mong muốn, là “thước đo” gián tiếp cho thấy hiệu quả và chất lượng giáo dục ngược chiều so với mục tiêu giáo dục phát triển toàn diện, đặc biệt là giáo dục nhân cách, đạo đức lối sống, văn hóa ứng xử.

BLTTN là hệ thống các hành vi bạo lực gây tổn thương về thể chất, tinh thần thường xảy ra giữa trò với trò, giữa thầy với trò hoặc ngược lại; hay có thể xảy ra giữa nhóm thanh thiếu niên đã bỏ học với thanh thiếu niên trong trường học.

Nói tóm lại, qua các khái niệm trên chúng tôi hiểu về BLTTN như sau: “BLTTN là hệ thống các hành vi bạo lực gây tổn thương về thể chất, tinh thần thường xảy ra giữa thanh thiếu niên trong trường với nhau, giữa thầy với học trò hoặc ngược lại, giữa thanh thiếu niên trong trường học với thanh thiếu niên ngoài trường học”.

b. Các loại hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên

*** Hành vi bạo lực thể chất**

Được coi là loại BL dễ thấy nhất của bạo lực trong TTN. Là những hành động mà người có hành vi bạo lực sử dụng sức mạnh cơ bắp (tay, chân) hoặc công cụ, thậm chí là vũ khí nhằm gây đau đớn về thể xác, thân thể đối với nạn nhân.

BL thể chất bao gồm các hành vi phổ biến là: đánh đập, tát, đấm, đá, cẩu, véo, lắc mạnh, bóp nghẹt, xô đẩy hay dùng vũ khí chống lại nạn nhân. Những hành vi này thường để lại hậu quả là những dấu vết trên cơ thể nạn nhân.

* Hành vi bạo lực tinh thần

Là những hành vi nhằm hành hạ tâm lý và những lời nói sỉ nhục, đe dọa, sự lãng quên/bỏ rơi người thân không quan tâm. Những hành vi này khó phát hiện và pháp luật khó can thiệp. Khác với bạo lực thể chất, bạo lực tinh thần không để lại dấu vết, thương tích trên người nạn nhân, cộng đồng, không nhìn thấy và pháp luật khó can thiệp vì thiếu chứng cứ, nhưng nó gây ra những vết thương tâm lý, tình cảm khó lành và hậu quả không thể lường trước.

BL tinh thần gồm các hành vi phổ biến như: lăng mạ, chửi rủa, đe dọa, xúc phạm, làm nhục, bắt nạt... ảnh hưởng đến danh dự, nhân phẩm của nạn nhân hoặc sự cô lập, bỏ rơi, khống chế, kiểm soát mọi hành vi của nạn nhân.

* Hành vi bạo lực tình dục

BL tình dục được định nghĩa là bất kỳ hành động tình dục hay bất kỳ cố gắng nào nhằm thực hiện hành động tình dục, những lời bình phẩm hoặc đùa cợt liên quan đến tình dục, hoặc những hành động để cưỡng đoạt tình dục thông qua cưỡng bức, đe dọa gây tổn hại bởi bất kỳ người nào, trong bất kỳ hoàn cảnh nào, kể cả gia đình và nơi làm việc.

Những hành vi bị coi là BL tình dục bao gồm: cưỡng ép tình dục bằng bạo lực hoặc bằng cách khác; quấy rối tình dục, kể cả xúc phạm tình dục; ép buộc kết hôn hoặc sống chung, kể cả với trẻ em; cưỡng ép mang thai; cưỡng ép làm mai dâm và buôn bán phụ nữ; cưỡng ép nạo phá thai; phủ nhận quyền sử dụng biện pháp tránh thai hoặc quyền được bảo vệ khỏi bị bệnh; và các hành vi BL xâm phạm đến tình dục của phụ nữ như: cắt bỏ âm vật, cưỡng ép thử trinh tiết.

BL tình dục là sự cưỡng bức, ép buộc một phụ nữ phải làm những việc liên quan đến tình dục trái với mong muốn của họ; bàn luận về những bộ phận trên cơ

thể của phụ nữ, đòi hỏi tình dục, cưỡng hiếp, giam cầm và sử dụng các công cụ tình dục, xem phụ nữ như là một đối tượng tình dục.

Có thể thấy, các định nghĩa trên đều có một điểm chung là nhấn mạnh hành vi bạo lực của nam giới đối với phụ nữ. Tuy nhiên, trên thực tế BL tình dục là hành vi hai chiều, việc BL đối với nam giới từ phía nữ không phải là hành vi hiếm có.

* Hành vi bạo lực kinh tế

Là những hành động gây tổn hại về mặt kinh tế cho nạn nhân bị BL. BL kinh tế có các hình thức như: trộm cắp tiền hoặc tài sản có giá trị, chiếm dụng các vật dụng; yêu cầu các học sinh khác phải cống nộp tiền bạc hay tài sản có giá trị; cố ý huỷ hoại hoặc làm hỏng các vật dụng của học sinh khác...

* Hành vi bạo lực mạng

BL mạng hay còn gọi là bạo lực trên môi trường mạng, có thể hiểu là những hành vi gây hại cố ý, được lặp lại, thông qua các thiết bị điện tử như máy tính, điện thoại, và các mạng xã hội, email, diễn đàn, website, nền tảng trực tuyến. BL mạng có thể diễn ra công khai hoặc trong phạm vi cá nhân, có thể thấy ngay trước mắt hoặc diễn ra lặn lội sau lưng nạn nhân. BL mạng có thể diễn ra bất cứ lúc nào, thậm chí có thể diễn ra liên tục với khả năng lan truyền nhanh chóng, có thể cắt ghép chỉnh sửa không kiểm soát.

c. Những yếu tố ảnh hưởng đến hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên

* Đặc điểm tâm sinh lý thanh thiếu niên lứa tuổi học sinh trung học cơ sở

TTN học sinh trung học cơ sở chủ yếu thuộc độ tuổi từ 11 đến 15 tuổi. Sự phát triển thể chất của TTN có ý nghĩa quan trọng đối với sự xuất hiện những cấu tạo tâm lý mới. Những biến đổi rõ rệt về mặt giải phẫu - sinh lý đối với thiếu niên đã làm cho các em trở thành người lớn một cách khách quan và nảy sinh trong ý thức của các em cảm giác về tính người lớn.

Thời kì này, tính tích cực của trẻ được phát triển mạnh mẽ, đặc biệt trong việc thiết lập các quan hệ bình đẳng với người lớn và bạn ngang hàng; trong việc

lĩnh hội các chuẩn mực và giá trị xã hội, thiết kế tương lai của mình và những kế hoạch hành động cá nhân tương ứng.

Chính vì vậy, các đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi của cá nhân ảnh hưởng rất lớn đến nhận thức và thái độ của học sinh trung học cơ sở về hành vi bạo lực thanh thiếu niên. Do đây là lứa tuổi trẻ dễ bốc đồng, nóng nảy; không kiềm chế được các hành vi, hành động của cá nhân; muốn được thể hiện, khẳng định bản thân mình. Nên nhiều em khi thực hiện các hành vi bạo lực học đường chỉ vì muốn nhận được sự ca tụng của bạn bè, gây được sự chú ý của mọi người đến mình...

** Gia đình*

Hầu hết mỗi cá nhân đều sinh ra và lớn lên trong gia đình. Trong mỗi gia đình đều có một tiểu văn hoá, tiểu văn hoá này được xây dựng trên nền tảng của văn hoá chung với những đặc thù riêng của từng gia đình. Các tiểu văn hoá này được tạo thành bởi giáo dục của gia đình, truyền thống gia đình, lối sống của gia đình, kinh nghiệm sống, các quy tắc ứng xử, các giá trị. Các cá nhân trong quá trình được gia đình chăm sóc, nuôi dưỡng, dạy dỗ... sẽ tiếp nhận các đặc điểm của tiểu văn hoá này từ các thành viên trong gia đình và nó sẽ ảnh hưởng tới quá trình nhận thức và thái độ của cá nhân.

Gia đình cũng có ảnh hưởng rất lớn tới bạo lực trong thanh thiếu niên. Việc con cái phải đối mặt trong thời gian dài với bạo lực gia đình, tình trạng nghiện rượu của cha mẹ, lạm dụng thể chất trẻ em và lạm dụng tình dục trẻ em... đã tác động tới quá trình nhận thức và thái độ của trẻ, làm cho trẻ thấy rằng các hành vi bạo lực là có thể chấp nhận được. Các hình thức giáo dục áp đặt, thô bạo, thiếu sự quan tâm chăm sóc, chia sẻ của cha mẹ cũng tác động tới nhận thức và thái độ của trẻ. Sự giáo dục của gia đình có ảnh hưởng lớn đến nhận thức, thái độ và hành vi của mỗi người. Vai trò của cha mẹ đối với việc hình thành nhân cách của con cái là hết sức quan trọng.

Vì vậy, gia đình có ảnh hưởng rất lớn tới nhận thức và thái độ của học sinh THCS về hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên. Nó có thể là những nhận thức và thái độ mang tính tích cực và ngược lại có thể mang tính tiêu cực.

* Nhóm bạn bè

Nhóm bạn bè có nội dung rất rộng, đây là các nhóm mà cá nhân là thành viên, có thể là nhóm học tập, sở thích... Nhóm bạn bè có ý nghĩa quan trọng trong đời sống của mỗi cá nhân.

Bạn bè có ảnh hưởng rất lớn tới nhận thức và thái độ của học sinh THCS về quan điểm, phong cách, lối sống... Do lứa tuổi THCS là lứa tuổi muốn có bạn bè để chia sẻ, dãi bày tâm sự những vướng mắc, băn khoăn của cá nhân. Do vậy, các em chịu nhiều ảnh hưởng từ bạn bè của mình đến các hành vi của cá nhân.

Trong cuộc sống hàng ngày, thiếu niên không thể không có bạn, sự tẩy chay của bạn bè, của nhóm có thể thúc đẩy các em sửa chữa những nhược điểm để hoà nhập với bạn, cũng có thể khiến các em tìm kiếm và gia nhập nhóm bạn khác, hoặc nảy sinh các hành vi tiêu cực như: phá phách, gây hấn...

Như vậy, từ tác động tâm lý đến mỗi thành viên, nhóm bạn bè có ảnh hưởng mạnh mẽ đến hành vi của cá nhân. Cá nhân khi tham gia vào nhóm bạn thường có những hành vi tuân theo chuẩn mực nhóm và chịu sự ảnh hưởng các hành vi từ các thành viên khác trong nhóm.

Trong một nhóm bạn, đa số các cá nhân khi tham gia vào trong nhóm đều có những đặc điểm chung giữa các thành viên nhóm như: tính cách, nhu cầu, sở thích, lối sống, quan điểm sống...

* Nhà trường

Trong thời kỳ hiện nay, ngoài sự giáo dục của gia đình phần thời gian còn lại các em được nhà trường giáo dục, quản lý. Do đó, các em chịu nhiều ảnh hưởng từ việc giáo dục trong nhà trường.

Tại nhà trường, cá nhân thực hiện các giao tiếp và dần hình thành các mối quan hệ xã hội. Các thầy cô giáo sẽ đóng vai trò hướng dẫn những hành vi đúng đắn và điều chỉnh những hành vi không phù hợp với khuôn mẫu để dần hình thành nhân cách cho các em theo chuẩn mực của xã hội.

Giáo dục trong nhà trường có vai trò rất lớn trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách cho học sinh. Do vậy, nhận thức và thái độ của các em về hành vi BLTTN cũng chịu sự chi phối và ảnh hưởng từ cách giáo dục của thầy cô giáo trong nhà trường.

* Các phương tiện thông tin đại chúng

Trong xã hội hiện đại, các phương tiện thông tin như: báo chí, đài phát thanh, truyền hình, internet, phương tiện truyền thông hiện đại (điện thoại, máy tính, tivi thông minh)... có ảnh hưởng rất lớn tới sự phát triển của cá nhân. Bởi các phương tiện thông tin đại chúng cung cấp các thông tin giáo dục, kinh tế, xã hội, chính trị cho cá nhân cũng vừa là những công cụ giúp cá nhân giải trí.

Chính những những thông tin đại chúng mà cá nhân tiếp nhận đã giúp cá nhân nhận thức và có những quan niệm về các vấn đề xảy ra trong cuộc sống.

Tuy nhiên, truyền thông đại chúng cũng có hai mặt. Mặt tích cực là cung cấp cho con người những kiến thức về tự nhiên - xã hội, thông tin - tin tức và mặt tiêu cực khi mà những hình ảnh mang tính bạo lực, khiêu dâm, game bạo lực... được đăng tải tràn lan trên các phương tiện thông tin đã tác động tới nhận thức của con người và nó bóp méo nhận thức của con người về thế giới thực tế. Đặc biệt là đối ở lứa tuổi thiếu niên, đây là lứa tuổi đang có sự chuyển tiếp từ trẻ con sang người lớn, suy nghĩ ở giai đoạn này chưa chín chắn, dễ bị tác động, ảnh hưởng đến nhận thức. Nên nếu tiếp nhận các thông tin không rõ ràng, không phân biệt được mặt tích cực và tiêu cực của các thông tin sẽ dẫn nhận thức của các em có những sai lệch.

2.2. Thực trạng và nguyên nhân của tình trạng bạo lực trong thanh thiếu trên địa bàn TP Bắc Giang

2.2.1 Thực trạng nhận thức của thanh thiếu niên về hành vi bạo lực thanh thiếu niên

Tìm hiểu nhận thức của thanh thiếu niên về bạo lực thanh thiếu niên, chúng tôi đã tiến hành điều tra 776 thanh thiếu niên có độ tuổi từ 11 đến 15 tuổi, 160 phụ huynh, 171 CBQL, giáo viên các nhà trường THCS và một số cán bộ cơ quan chuyên môn, UBND phường, xã thành phố Bắc Giang. Qua việc khảo sát số liệu thu được, chúng tôi cũng đồng thời thực hiện công tác tuyên truyền nhận thức về bạo lực thanh thiếu niên, giúp các thanh thiếu niên, các CBQL, giáo viên, phụ huynh, cán bộ cơ quan chuyên môn, cán bộ phường, xã thấy được, nhận thức đúng hơn, đầy đủ hơn về bạo lực thanh thiếu niên, để từ đó có thể trả lời đúng các câu hỏi liên quan về bạo lực thanh thiếu niên.

Chúng tôi đã tiến hành điều tra 776 thanh thiếu niên thành phố Bắc Giang với câu hỏi “Trong thời gian 02 năm gần đây em đã chứng kiến các hành vi bạo lực nào nằm trong nhóm hành vi bạo lực bên dưới mà liên quan đến thanh thiếu niên ở trường em, nơi em sinh sống?”. Kết quả thu được với kết quả với 5 nhóm hành vi, chủ yếu là chứng kiến nhóm hành vi bạo lực về thể chất (66,49%) và nhóm hành vi về bạo lực tinh thần (71,1%). Thực trạng đó cho biết nhận thức hiểu biết về số lượng bạo lực thanh thiếu niên, phản ánh sự quan tâm, hiểu biết về bạo lực thanh thiếu niên đang diễn ra như thế nào.

Ở nhóm hành vi bạo lực tinh thần có số thanh thiếu niên lựa chọn cao nhất 71,1%, ở nhóm hành vi bạo lực thể chất có tỷ lệ cao thứ hai có 66,49%, nhóm hành vi bạo lực lao động sử hữu chiếm tỷ lệ cao thứ ba với 22,8%. Kết quả này cho ta thấy rõ về thực trạng hiểu biết hành vi của bạo lực thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố hiện nay. Điều đó phản ánh thực tế bạo lực thanh thiếu niên diễn ra như thế nào.

2.2.2. Thực trạng nhận thức về những nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên

Phân tích sâu hơn trong số 180 phiếu thu được sau khảo sát có câu trả lời đã từng gây ra hành động bạo lực, chúng tôi thu được thông tin trả lời cho câu hỏi: “Lý do vì sao em làm như vậy?”

STT	Nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực	Câu trả lời	
		Số lượng	%
1	Không có lý do	46	25,5
2	Do bạn trêu chọc em	72	40,0
3	Bên vực bạn thân của em	20	11,1
4	Do ghen tuông, xích mích mâu thuẫn từ trước	18	10,0
5	Do vô lễ, chửi bới em, nói xấu em trên mạng xã hội	38	21,1
6	Do nói xấu gia đình em	40	22,2
7	Lý do khác	10	5,5

Khảo sát ý kiến của 160 phụ huynh có con đang trong độ tuổi từ 11 đến 15 tuổi, kết quả cho thấy nguyên nhân chung dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên như sau: các phương tiện truyền thông (53,1%), từ xã hội (54,3%), bạn bè (51,8%) và cả các nguyên nhân từ bản thân, gia đình, nhà trường. Khi đi sâu vào nguyên nhân cụ thể mà thanh thiếu niên có hành vi bạo lực chúng tôi thu được kết quả từ câu trả lời “Nguyên nhân vì sao thanh thiếu niên có hành động bạo lực với bạn khác?” Các bậc phụ huynh nhận định yếu tố từ bản thân thanh thiếu niên có lỗi sống buông thả (79,3%), bị nói xấu, bôi nhọ, chơi đùa (69,3%), do ghen tuông tình cảm (56,8%), bị kích động bởi bạn bè và những người xung quanh (54,3%), và một số nguyên nhân khác.

Quá trình điều tra và xử lý số liệu đã cho kết quả nhận thức của thanh thiếu niên, của CBQL, giáo viên và phụ huynh về những nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên. Các đối tượng khảo sát đều nhận thức khá tốt, trong đó các đối tượng khảo sát đều lựa chọn không phải một nguyên nhân mà tổng hợp một số

nguyên nhân hoặc tất cả các nguyên nhân mà chúng tôi đưa ra. Thực trạng này cho chúng ta thấy các thanh thiếu niên, các bậc phụ huynh đã quan tâm tới vấn đề ảnh hưởng tới bản thân mình, gia đình mình nhận thức được những nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên, điều này là một dấu hiệu đáng mừng cho công tác phòng chống bạo lực trong thanh thiếu niên.

2.2.3. Thực trạng nhận thức thái độ và ứng xử của phụ huynh, CBQL, giáo viên khi thanh thiếu niên có hành vi bạo lực

Hiện nay vấn đề bạo lực thanh thiếu niên không còn xa lạ với gia đình, nhà trường và xã hội. Là những người làm cha làm mẹ, các thầy cô giáo luôn mong muốn con mình, học sinh mình là những con ngoan, trò giỏi.

Để tìm hiểu thái độ của những người làm cha làm mẹ, chúng tôi đã phân tích và khảo sát 180 thanh thiếu niên có hành vi bạo lực và thu được kết quả như sau: Đối với thanh thiếu niên có hành vi bạo lực với thanh thiếu niên khác, đa số được cha mẹ và người thân khuyên bảo với tỷ lệ 71,6%; tuy nhiên cũng có 19,4% thanh thiếu niên bị bố mẹ, người thân đánh mắng.

Còn thái độ hành vi và cách xử lý của giáo viên nhà trường khi có học sinh gây ra hành vi bạo lực, chúng tôi thu được kết quả từ 171 phiếu dành cho CBQL, giáo viên:

STT	Thái độ, cách thức ứng xử của thầy cô giáo	Câu trả lời	
		Số lượng	%
1	Kỷ luật theo mức độ vi phạm	155	90,6
2	Báo về gia đình và cấp trên	119	69,5
3	Cảnh cáo trước lớp	101	59,0
4	Hạ hạnh kiểm đạo đức	66	38,5

Kết quả trên ta thấy các bậc phụ huynh có thái độ và cách ứng xử khác nhau khi con em họ có hành vi bạo lực. Trong đó, chiếm tỷ lệ nhiều nhất là 71,6% khuyên bảo nhẹ nhàng, phân tích và chỉ ra đúng sai cho con em mình biết; tiếp

đến là 19,4% mắng chửi các em; 8,8% phụ huynh không quan tâm tới con em mình. Kết quả trên cũng nói lên một thực trạng đáng buồn là một bộ phận không nhỏ của các bậc làm cha làm mẹ thiếu quan tâm, thờ ơ, buông lỏng.... Chính sự không quan tâm của cha mẹ là một trong những nguyên nhân của tình trạng bạo lực thanh thiếu niên hiện nay.

Nhìn vào cách xử lý của các giáo viên khi có học sinh có hành vi bạo lực chúng ta nhìn thấy một sự cương quyết trong cách xử lý vấn đề này, chủ yếu là kỷ luật theo mức độ vi phạm, báo về gia đình và cấp trên, hạ hạnh kiểm và đạo đức, cảnh cáo trước lớp. Điều đó cho thấy giáo viên và nhà trường đang xử lý theo hướng dẫn, theo văn bản và quy định và thẩm quyền và trách nhiệm của mình.

2.2.4. Hành vi ứng xử khi chứng kiến thanh thiếu niên có hành vi bạo lực

Bạo lực thanh thiếu niên giờ đây đã xảy ra ở trong và ngoài nhà trường, trong gia đình và ngoài xã hội, cả nam và nữ. Nhưng khi hỏi về hành động của các thanh thiếu niên khi chứng kiến hành vi bạo lực của thanh thiếu niên, từ 776 phiếu dành cho thanh thiếu niên thì chúng tôi thu được kết quả ngạc nhiên khi có 43,8% (340 phiếu) câu trả lời cho biết “chạy đi, tránh xa”; 52,4% (406 phiếu) câu trả lời cho biết sẽ “báo cho thầy cô giáo, bảo vệ, người thân xung quanh”; có 20,6% (160 phiếu) câu trả lời rằng “đứng xem và cổ vũ”. Trong 20,6% (160 phiếu) câu trả lời thì đa số những em này là những em mà được coi là cùng nhóm với những em có hành vi bạo lực không tham gia đánh thì đứng cổ vũ cho bạn mình. Khi phỏng vấn sâu chúng tôi cũng có hỏi và được cho biết là do tâm lý sợ hãi bị trả thù hoặc không muốn liên quan đến vụ việc đó. Điều đó đặt ra cho chúng ta một câu hỏi rằng hành động của thanh thiếu niên đang thể hiện rằng các em đang khép mình lại, sống vì bản thân quá nhiều, không dám hành động chống lại cái xấu.

Còn đối với phụ huynh khi chứng kiến hành vi bạo lực của thanh thiếu niên, qua kết quả thu về từ 160 phiếu (135 phiếu) chúng tôi thấy rằng có 84,3% câu trả lời sẽ “báo cho người có trách nhiệm” và 51,8% (83 phiếu) cho biết “sẽ can ngăn”. Điều đó cho thấy nhận thức, trách nhiệm của phụ huynh đối với hành vi bạo lực ở thanh thiếu niên, và đó cũng là cách xử lý cần thiết và hiệu quả.

2.2.5. Thực trạng đánh giá, nhận thức về hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên

Trước diễn biến tình hình bạo lực thanh thiếu niên như hiện nay, liệu thanh thiếu niên có nhận thức được những hậu quả nghiêm trọng khó lường của bạo lực thanh thiếu niên hay không? Để tìm hiểu nhận thức về hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên, chúng tôi đưa ra câu hỏi cho 776 thanh thiếu niên và thu được kết quả với 223 thanh thiếu niên là nạn nhân của hành vi bạo lực “Những điều đó khiến em cảm thấy?”, tổng hợp số liệu chúng tôi thu được kết quả ở bảng sau:

STT	Hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên	Câu trả lời	
		Số lượng	%
1	Lo lắng, căng thẳng	54	23,4
2	Không vui, mất tự tin	59	25,6
3	Không tập trung được vào học tập	36	15,6
4	Không muốn đến trường	50	21,7
5	Xung bầm tím cơ thể	18	7,8
6	Xây sát, chảy máu	16	6,9
7	Cần phải đến bác sỹ	8	3,4
8	Khóa facebook, zalo, tắt điện thoại	11	4,7

Qua khảo sát, các giáo viên (171 phiếu) đã đánh giá mức độ nghiêm trọng của hành vi bạo lực ở thanh thiếu niên hiện nay là 81,8%; và 160 phiếu của phụ huynh có 93,1% cho rằng bạo lực ở thanh thiếu niên gây cho học sự bức xúc, lên án.

Số liệu điều tra trong bảng cho thấy phần đông thanh thiếu niên đã nhận thức được những hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên gây nên hậu quả nghiêm trọng, làm tổn thương về thể xác và tinh thần, sẽ ảnh hưởng đến kết quả học tập và những hậu quả khác nữa.

Nhìn chung hậu quả của bạo lực thanh thiếu niên là rất nhiều và khá nghiêm trọng, phần đông các thanh thiếu niên đã nhận thức được những hậu quả rất rõ của

bạo lực thanh thiếu niên. Tuy nhiên, cũng có nhiều trường hợp thanh thiếu niên dù có nhận thức đúng về bạo lực thanh thiếu niên nhưng các em vẫn có những hành vi bạo lực với bạn bè vì nhiều nguyên nhân khác nhau. Do vậy, các em cần được sự quan tâm giáo dục một cách đúng đắn từ nhận thức đến hành vi, cách cư xử cho phù hợp. Như vậy, có thể nói bạo lực thanh thiếu niên gây ra những ảnh hưởng, những tác hại về nhiều mặt đối với cuộc sống sinh hoạt, học tập, sự hình thành và phát triển nhân cách thanh thiếu niên. Do đó, việc giải quyết bạo lực thanh thiếu niên là rất quan trọng cần sự nỗ lực của tất cả thanh thiếu niên, gia đình, nhà trường và xã hội, thường xuyên liên tục.

2.2.6. Địa điểm, giới tính thanh thiếu niên tham gia hành vi bạo lực

Tại thành phố Bắc Giang hiện nay cũng đang diễn ra thực trạng các thanh thiếu niên nam và nữ có hành vi bạo lực, đây là vấn đề quan tâm và gây nhiều bức xúc trong dư luận xã hội trong thời gian gần đây. Khi tham gia khảo sát thì có 78,3% số thanh thiếu niên trả lời mình đã chứng kiến hành vi bạo lực của cả thanh thiếu niên nam và thanh thiếu niên nữ, và các thanh thiếu niên có hành vi bạo lực với bạn cho biết là thực hiện hành vi bạo lực với nạn nhân cùng với nhóm bạn chiếm 43,3%. Như vậy, chúng ta thấy rằng hiện tượng thanh thiếu niên bạo lực đang xuất hiện cả ở những thanh thiếu niên nam và thanh thiếu niên nữ. Các em bạo lực dưới nhiều hình thức biểu hiện khác nhau, có thể là chửi bới xúc phạm nhân cách của bạn mình, các hành động chân tay như đấm, đá, tát, dùng vật sắc nhọn, xé quần áo...những hành vi này đều được thực hiện. Điều quan ngại là nó không diễn ra cá biệt, không diễn ra giữa cá nhân với cá nhân mà có thể là cả nhóm, hội đồng thanh thiếu niên. Và một hình thức biểu hiện đáng quan tâm hiện nay đó là việc dùng điện thoại hoặc thiết bị điện tử khác quay lại hành vi đánh nhau đưa lên mạng. Trong thế giới mạng, những video đó được phát tán nhanh chóng trong cộng đồng mạng. Hình thức này gây tổn hại nặng về mặt tinh thần cho các nạn nhân bị bạo lực.

Thanh thiếu niên bị bạo lực có thể ở nhiều địa điểm khác nhau, nhưng theo khảo sát hành vi bạo lực thanh thiếu niên diễn ra chủ yếu ở trong trường và nơi

công cộng. Hiện nay, thì bạo lực thanh thiếu niên còn diễn ra ngay trên lớp học gây lo sợ cho không ít các bạn cùng lớp. Có thể thấy hành vi bạo lực thanh thiếu niên diễn ra chủ yếu ngoài nơi công cộng do ít chịu sự quản lý của nhà trường, của phụ huynh, vì vậy mà công tác phối hợp giáo dục, quản lý thanh thiếu niên cần được nâng cao nhằm hạn chế hành vi bạo lực của thanh thiếu niên.

2.2.7. Nguyên nhân thực trạng bạo lực thanh thiếu niên thành phố Bắc Giang

Như vậy, thực trạng bạo lực thanh thiếu niên đang vẫn tồn tại trong trường, ngoài nơi công cộng, thậm chí len lỏi vào trong mỗi gia đình trên địa bàn thành phố Bắc Giang với các hình thức biểu hiện khác nhau. Khi khảo sát chúng tôi thu được nhiều nguyên nhân khác nhau, cả nguyên nhân chủ quan và nguyên nhân khách quan dẫn đến hành vi bạo lực của thanh thiếu niên.

a. Đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi vị thành niên

Đây là nguyên nhân chung, nguyên nhân khách quan mang yếu tố đặc thù.

Giai đoạn trẻ vị thành niên là giai đoạn hình thành và phát triển nhân cách của lứa tuổi vị thành niên, đặc biệt là đặc điểm tâm sinh lý đang phát triển: Thích thể hiện cá tính, thích được mọi người quan tâm, chú ý. Đặc điểm cơ bản nhất: bắt đầu ý thức mình không còn là trẻ con, muốn được độc lập, muốn được tôn trọng, quan tâm đến hình thức bên ngoài, thích tò mò khám phá, thử nghiệm, đặc biệt giai đoạn này có những hành vi tính thử nghiệm, bốc đồng. Giai đoạn lứa tuổi này chịu ảnh hưởng nhiều của bạn bè cùng trang lứa, quan tâm đến bạn khác giới, dễ ngộ nhận tình bạn khác giới với tình yêu. Theo kết quả khảo sát từ 1129 phiếu đã cho biết nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực giữa các thanh thiếu niên thì chiếm tới 25,5% (288 phiếu) thanh thiếu niên được hỏi cho rằng nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực là không có nguyên nhân; 40,0% là do trêu chọc; 22,2% là do nói xấu gia đình mình, còn một số nguyên nhân: ghen tuông, xích mích, nói xấu trên mạng xã hội.

Trong số 160 phiếu từ phụ huynh có kết quả: 79,3% số phụ huynh được hỏi cho rằng nguyên nhân bạo lực của thanh thiếu niên là do thanh thiếu niên có lỗi

sống buông thả, thiếu ý thức kỷ luật; 56,8% cho rằng do ghen tuông tình cảm và có tới 69,3% cho rằng bị nói xấu, bôi nhọ, chơi đùa; 58,1% cho rằng do trẻ muốn khẳng định vị trí của mình trong lớp học và nhóm bạn.

b. Nguyên nhân từ phía gia đình

Gia đình là cái nôi đầu tiên định hình nhân cách cho con em mình, việc hình thành nhân cách của con người, việc giáo dục của gia đình quan rất quan trọng. Ngay từ giáo dục trong gia đình nếu làm tốt, xây dựng tốt văn hóa gia đình sẽ góp phần quan trọng giải quyết nạn bạo lực thanh thiếu niên.

Tuy nhiên, trong những năm qua, do nhiều nguyên nhân nên một bộ phận phụ huynh thanh thiếu niên thiếu quan tâm đến việc học tập, rèn luyện của con em mình; chính trong bản thân gia đình bố mẹ xảy ra mâu thuẫn, những hành vi, thái độ của cha mẹ có ảnh hưởng trực tiếp đến bản thân các thanh thiếu niên. Môi trường gia đình đặc biệt quan trọng bởi thời gian các em sống và học tập kinh nghiệm sống nhiều nhất. Hơn nữa giai đoạn tuổi vị thành niên mang nhiều đặc điểm dễ chịu sự tác động từ bên ngoài: dễ bị kích động, dễ dàng, nhanh chóng tiếp thu và chịu ảnh hưởng từ môi trường bên ngoài.

Qua khảo sát từ 160 phụ huynh cho thấy có 40 phiếu (chiếm 25%) phụ huynh cho biết bạo lực thanh thiếu niên có nguyên nhân từ gia đình. Ở đây không loại trừ những thanh thiếu niên trong gia đình mà bố mẹ có quan hệ bất hòa, gia đình bố mẹ li hôn... như vậy nguyên nhân gây ra hành vi bạo lực thanh thiếu niên bắt nguồn từ phía gia đình.

Gia đình có uy quyền hơn và có khả năng tác động, quản lý trực tiếp đối với giới trẻ. Đặc biệt ở Việt Nam, ảnh hưởng cũng như vai trò quyết định của bố mẹ thấy rõ trong từng bước đi của trẻ. Thực tế đó cũng đòi hỏi trách nhiệm ngày càng cao của các bậc phụ huynh trong quá trình nuôi dạy con cái. Bởi nhà trường, xã hội tuy đều cùng gánh vác trọng trách này, nhưng nếu con trẻ không thành người, gia đình chính là nơi phải chịu đựng toàn bộ hậu quả. Nếu các bậc cha mẹ quan tâm hơn đến giáo dục đạo đức cho con em mình thì sẽ góp phần tích cực cho

việc hình thành nhân cách các em. Và nếu nhà trường và gia đình có sự gắn kết chặt chẽ, có sự phân công rạch ròi trong quản lý, giáo dục các em thì chắc chắn chuyện đổ lỗi qua lại sẽ không còn.

c. Nguyên nhân từ phía nhà trường

Nhà trường là môi trường thứ hai hình thành nhân cách cho trẻ, hơn nữa lứa tuổi từ 11 đến 15 tuổi đang theo học tại bậc THCS. Có thể nói, nhà trường có những thuận lợi là nơi có kế hoạch, có phương pháp, có đội ngũ, có cơ sở vật chất tốt nhất để thực hiện những nội dung giáo dục phòng chống bạo lực học đường cũng như bạo lực thanh thiếu niên. Vì vậy, nhà trường có gắn bó chặt chẽ giữa việc “dạy chữ” với “dạy người”, thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện, có nội dung và cách thức gắn bó phù hợp.

Tác động của nhà trường không những chỉ giáo dục mà còn hình thành hình thành, hoàn thiện hơn bản thân thanh thiếu niên. Thực trạng đó có nhiều yếu tố trong nhà trường như có nơi nào đó môi trường sư phạm trong nhà trường không còn mô phạm như trước kia; một số tác động khác từ phía nhà trường đó chính là: Cơ chế quản lý; vai trò của giáo viên chưa phát huy được hết vai trò; cường độ trách nhiệm và thu nhập; những hiện tượng tiêu cực như tham nhũng, thiếu công bằng, thiếu dân chủ... Hơn nữa mối quan hệ thầy trò “đã khác xưa”: có những hiện tượng học trò ngang nhiên coi thường thầy, ngỗ ngược, vô lễ, thậm chí bạo lực với thầy ngay tại bục giảng. Phổ biến nhất là hiện tượng lười học, vi phạm kỉ cương nề nếp, “dân chủ quá trớn”, nói năng, cư xử thiếu văn hoá... cũng tác động tới nhận thức, suy nghĩ hành động của thanh thiếu niên. Các biện pháp chế tài xử phạt chưa đủ mạnh và chưa đạt hiệu quả tối đa. khả năng, phạm vi của nhà trường có giới hạn. Vai trò của gia đình trong giáo dục đạo đức cho giới trẻ là rất quan trọng.

d. Nguyên nhân từ phía xã hội

Xã hội cùng gia đình và nhà trường tạo nên thế chân kiềng vững chắc trong việc dạy người. Nhưng có ý kiến cho rằng, tình trạng bạo lực học đường và cùng số lượng tội phạm vị thành niên gia tăng trong thời gian gần đây có nguyên do chính từ ảnh hưởng tiêu cực ngoài xã hội.

Ngoài phạm vi nhà trường và gia đình, thanh thiếu niên còn chịu ảnh hưởng từ môi trường thứ ba, đó là môi trường xã hội. Môi trường giúp các em hoạt động và lớn lên, hoạt động của cá nhân là yếu tố quyết định sự hình thành và phát triển nhân cách. Thực tế thời gian hoạt động của các thanh thiếu niên chủ yếu là ngoài xã hội mà ngày nay một thực tế đáng báo động đó chính là sự du nhập nhiều nền văn hóa ngoại lai, những nền văn hóa mà nếu không có sự chắt lọc và lựa chọn hợp lý thì bản thân người tiếp nhận sẽ chịu tác động tiêu cực, ảnh hưởng của trò chơi điện tử game online, những trò chơi mang tính hành động bạo lực... ảnh hưởng rất lớn đến hành động và suy nghĩ của cá nhân các em. Tình hình khó khăn trong phục hồi và phát triển kinh tế- xã hội sau Covid-19 cũng làm ảnh hưởng đến tình hình chung. Kết quả khảo sát 1129 phiếu của các đối tượng điều tra thu được: Nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực thanh thiếu niên do ảnh hưởng từ xã hội là 599 phiếu (chiếm 53,1%), từ các phương tiện truyền thông là 613 phiếu (chiếm 54,3%). Trong khi lấy phiếu và quan sát trong một giờ học Tin học cùng với trao đổi với thầy cô giáo dạy môn Tin học chúng tôi nhận thấy các học sinh rất tò mò và hứng thú với những trò chơi bạo lực trên mạng. Đã có nhiều những biện pháp cụ thể như thắt chặt an ninh, tăng cường kiểm tra, sử dụng camera, tuyên truyền, vận động... nhưng điều quan trọng nhất không phải ở những hành động bề ngoài. Vì nếu một khi không có sự quan tâm đúng mức, một khi không tạo cho thanh thiếu niên có một môi trường học tập, sinh sống lành mạnh thì bạo lực vẫn cứ diễn ra không hình thức này thì hình thức khác, không lúc này thì lúc khác.

Thanh thiếu niên hiện nay đang có rất nhiều cơ hội phát triển nhưng cũng đồng thời sống giữa muôn vàn thách thức. Điều kiện sống tốt hơn, thanh thiếu niên nâng cao kỳ vọng về mọi thứ xung quanh như phải giỏi giang, công bằng, được tôn trọng, được công nhận, quan trọng nhất được khẳng định và sống là chính mình. Cũng bởi vì kỳ vọng cao nên áp lực lớn; họ dễ mệt mỏi, thất vọng, bẽ tắc khi cuộc sống thực tế không được như ý mình. Thanh thiếu niên tiếp xúc với các yếu tố căng thẳng bên ngoài nhiều hơn ngay từ khi còn nhỏ, được sinh ra và lớn lên trong thời kỳ công nghệ xuất hiện và bùng nổ. Từ lúc còn bé, các bạn

đã có thể tiếp xúc với nhiều điều trong cuộc sống như bạo lực xã hội, bạo lực học đường, thiên tai, dịch bệnh, tình hình bất ổn của thế giới. Tất cả chỉ thông qua thiết bị thông minh nhỏ gọn trong tay, chỉ bằng vài cái kích chuột.

Mạng Internet ngày càng phát triển, bên cạnh những lợi ích vô cùng lớn mà nó đem lại cho cuộc sống con người, nhưng không thể phủ nhận những hậu quả tiêu cực mà nó mang lại. Trong đó, bạo lực của thanh thiếu niên thông qua thế giới mạng thường xuyên xuất hiện, trở thành nỗi lo lắng với những hệ lụy vô cùng lớn. Bạo lực thanh thiếu niên lan truyền, thông qua thế giới ảo, nhưng nó ảnh hưởng đến những người thực, tác động đến thế giới thực, khiến nạn nhân có thể bị sợ hãi, lo lắng hoặc đáng sợ hơn là thông qua thế giới mạng nạn nhân có thể bị chi phối hành động ngoài đời thật.

2.3. Vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

Trong những năm qua, công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc quản lý, giáo dục học sinh, thanh thiếu niên tỉnh Bắc Giang đã được các cấp ủy Đảng, chính quyền, tổ chức chính trị, xã hội, ngành giáo dục, phụ huynh học sinh quan tâm và đạt được những kết quả bước đầu. Đây là một trong những biện pháp quan trọng để quản lý, giáo dục toàn diện học sinh, thanh thiếu niên. Việc phối hợp ba môi trường giáo dục được thể hiện trên một số nội dung sau:

Quán triệt trong toàn ngành thực hiện nghiêm túc các văn bản, quy định của nhà nước về việc phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong giáo dục học sinh, thanh thiếu niên, như: Chỉ thị số 20/CT-TW của Bộ Chính trị (khóa XI) về *"Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em trong tình hình mới"*; Chỉ thị số 03/CT-UBND ngày 24/5/2019 của Chủ tịch UBND tỉnh về việc *"Tăng cường công tác bảo vệ trẻ em trên địa bàn tỉnh Bắc Giang"*; Kế hoạch số 238/KH-UBND ngày 26/11/2018 của UBND tỉnh về thực hiện Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 của Chính phủ quy định về *"Môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường"*; Kế hoạch số 598/KH-UBND ngày 22/11/2021 của Chủ tịch

UBND tỉnh về triển khai thực hiện Chương trình "*Bảo vệ và hỗ trợ trẻ em tương tác lành mạnh, sáng tạo trên môi trường mạng giai đoạn 2021-2025*".

Ngành Giáo dục đã tham mưu Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Quy chế phối hợp nhà trường - gia đình - xã hội trong giáo dục học sinh trên địa bàn tỉnh Bắc Giang (theo Quyết định số 79/QĐ-UBND ngày 28/12/2021 của Ủy ban nhân dân tỉnh), trong đó xác định rõ trách nhiệm và quyền hạn của nhà trường, gia đình, xã hội, ban đại diện cha mẹ học sinh trong công tác quản lý giáo dục học sinh. Chỉ đạo các cơ sở giáo dục trên địa bàn tỉnh thực hiện các nguyên tắc phối hợp, nội dung phối hợp và trách nhiệm, quyền hạn của các nhà trường theo đúng nội dung của Quy chế.

Chỉ đạo các cơ sở giáo dục khi xây dựng kế hoạch năm học, cần chú trọng giải pháp thiết lập mối quan hệ chặt chẽ giữa nhà trường và gia đình thông qua vai trò của giáo viên bộ môn, nhất là giáo viên chủ nhiệm lớp, hệ thống sổ liên lạc thông thường, sổ liên lạc điện tử, điện thoại và các phương tiện truyền thông qua mạng internet rất thông dụng hiện nay như thư điện tử, zalo, viber, messenger, facebook... để thường xuyên nắm bắt tình hình gia cảnh, hoàn cảnh, diễn biến tâm lý của học sinh; kịp thời thông tin đến cha mẹ học sinh tình hình tu dưỡng, rèn luyện và kết quả học tập của con em họ, qua đó động viên, chia sẻ và uốn nắn từng biểu hiện hành vi của học sinh, kể cả những sai phạm, biểu hiện lệch chuẩn. Duy trì nền nếp việc họp phụ huynh học sinh đầu năm học, kết thúc học kỳ I và cuối năm học, để thông tin đến gia đình học sinh tình hình học tập của con em và bàn giải pháp phối hợp giáo dục. Ở đây, vai trò của người giáo viên bộ môn, nhất là giáo viên chủ nhiệm lớp là vô cùng quan trọng. Người giáo viên không chỉ làm nhiệm vụ giảng dạy, tổ chức các hoạt động giáo dục, mà còn phải quản lý, theo dõi sát sao sự tiến bộ của học sinh, nhất là học sinh có hoàn cảnh đặc biệt, khó khăn, học sinh cá biệt. Rất nhiều giáo viên tâm huyết, thường xuyên đến thăm gia đình học sinh, chia sẻ hoàn cảnh, giúp đỡ học sinh tiến bộ, vận động học sinh đến trường, nhất là những giáo viên công tác ở vùng sâu, vùng xa, vùng có điều kiện kinh tế xã hội khó khăn.

Có thể nói, công tác phối hợp nhà trường - gia đình - xã hội trong những năm qua đã được các cấp ủy Đảng, chính quyền, tổ chức chính trị, xã hội, ngành giáo dục, phụ huynh học sinh, thanh thiếu niên quan tâm và đạt được những kết quả quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của tỉnh nhà. Việc phối hợp chặt chẽ giữa ba môi trường giáo dục đã có tác dụng tích cực trong việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho học sinh, thanh thiếu niên. Những năm gần đây, chất lượng giáo dục đạo đức học sinh các cấp học trên địa bàn tỉnh được duy trì mức độ tốt.

Theo năm bắt, thời gian qua thanh thiếu niên được tham gia các nội dung như: Các buổi thảo luận, sinh hoạt câu lạc bộ với các chủ đề bạo lực; Trao đổi, thảo luận về các nội dung xoay quanh vấn đề thế nào là bạo lực, cách phòng chống bạo lực; Trao đổi và thảo luận về các kỹ năng phòng chống bạo lực; Đã có các câu lạc bộ cho học sinh, thanh thiếu niên, sinh hoạt ngoại khóa với các chủ đề như: kỹ năng sống, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm; Tâm sự, chia sẻ những kinh nghiệm và kiến thức của mình với học sinh, về cuộc sống, về cách ứng phó với bạo lực; Tham vấn giúp học sinh tháo gỡ những khúc mắc trong các mối quan hệ bạn bè.

Tuy nhiên, ở một số địa phương, đơn vị vẫn còn một bộ phận cán bộ quản lý, giáo viên, phụ huynh chưa có nhận thức đúng đắn, đầy đủ về ý nghĩa, vai trò của công tác phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc quản lý, giáo dục học sinh, thanh thiếu niên hiện nay. Công tác phối hợp ở một số đơn vị còn mang tính hình thức, chưa có chiều sâu, thiếu bền vững, hiệu quả hạn chế, ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục toàn diện. Cụ thể là:

Công tác phối hợp quản lý, giáo dục lý tưởng, đạo đức, nhân cách, lối sống, kỹ năng sống, pháp luật, ý thức trách nhiệm công dân cho học sinh, thanh thiếu niên ở một số đơn vị hiệu quả chưa cao, chưa phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường; một số giáo viên, trong đó có giáo viên chủ nhiệm lớp còn chưa làm hết trách nhiệm quản lý, giáo dục học sinh, vai trò còn mờ nhạt; một số giáo viên giảm nhiệt tình và tâm huyết nghề nghiệp; sự phối hợp với gia đình và xã hội trong

quản lý và giáo dục học sinh, thanh thiếu niên còn chưa thường xuyên. Ở một số cơ sở giáo dục còn hiện tượng lạm dụng hoạt động của Ban đại diện cha mẹ học sinh để thu những khoản thu trái quy định, thực hiện quy trình xã hội hóa chưa đúng, gây ít nhiều bức xúc trong dư luận, nhất là đầu năm học.

Một số gia đình do hoàn cảnh kinh tế khó khăn, cha mẹ đi làm ăn xa, hoặc hoàn cảnh đặc biệt nên không có điều kiện và chưa quan tâm đến việc quản lý, chăm sóc, giáo dục con, chưa phối hợp với nhà trường, giáo viên chủ nhiệm để giáo dục học sinh; còn có hiện tượng buông lỏng quản lý, phó mặc giáo dục cho nhà trường. Một số gia đình ông bà, cha mẹ chưa thực sự làm gương cho con cháu; học sinh mất điểm tựa, chỗ dựa từ gia đình; một bộ phận phụ huynh chưa nhận thức rõ về mục tiêu giáo dục học sinh, thiếu kiến thức, kỹ năng trong việc quản lý, giáo dục con em.

Mặt trái của môi trường xã hội hiện đại (Mạng xã hội, văn hóa độc hại, trò chơi điện tử, lối sống thực dụng...) ảnh hưởng không nhỏ đến phát triển nhân cách học sinh, lối sống thực dụng tác động không nhỏ đến tâm lý, tính cách và hành xử của học sinh, dẫn tới có hành vi sai phạm, bỏ học, chơi điện tử, hành vi bạo lực học đường, vi phạm pháp luật giao thông...

2.4. Các biện pháp đã thực hiện để ngăn chặn, tác động của các ngành liên quan đến bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

2.4.1. Các ngành trên địa bàn TP Bắc Giang thực hiện công tác tuyên truyền về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên

Lứa tuổi thanh thiếu niên là lứa tuổi nhạy cảm về tâm lý, các em học sinh chưa nhận thức đầy đủ về đạo đức, nhân cách, lối sống và chưa có đủ kỹ năng để ứng phó, giải quyết các tình huống xảy ra hằng ngày; dễ phản ứng thái quá bằng hành động đối với người khác và cả bản thân mình. Kết quả nghiên cứu của Đề tài đã chỉ ra rằng, thanh thiếu niên có hành vi bạo lực nhận thức sai lầm về bạo lực. Rất nhiều em có suy nghĩ là phải dùng bạo lực để giải quyết khi có mâu thuẫn, xung đột mới hả cơn tức giận; theo kết quả khảo sát 31,19% thanh thiếu niên được

khảo sát cho biết bạn cùng chơi dùng bạo lực để giải quyết mâu thuẫn; khi thanh thiếu niên có cách giải quyết khi gặp mâu thuẫn, 31,57% thanh thiếu niên được khảo sát cho biết tự mình giải quyết, 18,94 thanh thiếu niên chia sẻ với thầy cô, người thân, 19,20% thanh thiếu niên chia sẻ với bạn bè cùng chơi. Cùng với đó, kết quả khảo sát cũng cho thấy thanh thiếu niên có hành vi bạo lực với thanh thiếu niên khác, đa số được cha mẹ và người thân khuyên bảo với tỷ lệ 71,6%; tuy nhiên cũng có 19,4% thanh thiếu niên bị bố mẹ, người thân đánh mắng. Do đó, giải pháp tâm lý sẽ chiếm vai trò quan trọng trong công tác giáo dục, phòng chống bạo lực xảy ra trong lứa tuổi thanh thiếu niên.

Những năm qua, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, truyền thống, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao hiểu biết pháp luật cho thanh thiếu niên đã được các cấp, các ngành thường xuyên quan tâm, phối hợp và không ngừng đầu tư về nhân lực, cơ sở vật chất, kinh phí để tổ chức hiệu quả các hoạt động giáo dục thanh thiếu niên. Công tác phòng, chống bạo lực cho đối tượng thanh thiếu niên được các cấp, các ngành (đặc biệt là Ngành Giáo dục, Công an Thành phố, Thành đoàn, Hội đồng Đội Thành phố, Hội Liên hiệp phụ nữ, Phòng Văn hóa - Thông tin, Phòng Lao động, Thương binh và Xã hội...) chú trọng về nội dung, đổi mới về hình thức, đối tượng tuyên truyền đa dạng:

Về đối tượng tuyên truyền: Các cấp, các ngành của TP Bắc Giang tổ chức các hoạt động tuyên truyền nhằm ngăn chặn bạo lực trong thanh thiếu niên cho đa dạng đối tượng: Từ người thân, bản thân thanh thiếu niên, nhận thức của cộng đồng, cán bộ quản lý, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, người lao động...

Về nội dung tuyên truyền: Các cấp, các ngành, các xã, phường trên địa bàn Thành phố đa dạng hóa nội dung tuyên truyền nhằm tác động vào nhận thức, đồng thời nâng cao trách nhiệm, kỹ năng phòng chống bạo lực ở lứa tuổi thanh thiếu niên nói riêng và bạo lực trong xã hội nói chung như: Tuyên truyền các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các quy định của ngành giáo dục, các văn bản chỉ đạo của Tỉnh ủy, UBND tỉnh, Thành ủy, UBND Thành phố Bắc Giang về công tác bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội, phong trào

toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, toàn dân xây dựng đời sống văn hóa khu dân cư, công tác phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội...; các văn bản tuyên truyền về phòng, chống bạo lực gia đình, bạo lực trên cơ sở giới, các văn bản về xây dựng đời sống văn hóa dân cư, phong chống, bạo lực học đường, phòng, chống xâm hại trẻ em, phòng, chống tội phạm liên quan đến trẻ em dưới 18 tuổi...

Về không gian tuyên truyền: Được mở rộng từ lớp học, nhà trường, gia đình, nhà văn hóa thôn, tổ dân phố, xã, phường, công viên, khuôn viên, trên các phương tiện thông tin đại chúng, đặc biệt là phát huy tối đa ưu thế của mạng xã hội trong việc tuyên truyền.

Về hình thức tuyên truyền: Các cấp, các ngành trên địa bàn Thành phố Bắc Giang đã quan tâm đa dạng hình thức tuyên truyền về phòng, chống bạo lực trong lứa tuổi thanh thiếu niên như: Tổ chức các hội nghị, diễn đàn, tọa đàm, sân khấu hóa, vẽ tranh; Xây dựng hệ thống tuyên truyền trực quan bằng cách treo, dán, phát các pa-nô, khẩu hiệu, áp phích tại các màn hình led, khu dân cư, khu công cộng; xây dựng hệ thống tin, bài trên các phương tiện phát thanh, truyền hình, các cổng thông tin điện tử, đặc biệt là Công an Thành phố duy trì Fanpage “Công an thành phố Bắc Giang” đã phát huy hiệu quả trong việc đăng tải các thông tin liên quan đến việc phổ biến pháp luật, xử lý các vụ vi phạm pháp luật về gây rối trật tự công cộng từ đó mang tính răn đe đối với thanh thiếu niên. Thành đoàn - Hội đồng Đội Thành phố đã tổ chức nhiều hoạt động, triển khai nhiều giải pháp nhằm tăng cường tác động nhận thức, định hướng hành vi của thanh thiếu niên trong việc xây dựng xã hội lành mạnh, an toàn, không bạo lực thông qua các hoạt động như: Hằng năm, tổ chức hơn 10 chương trình truyền, hội nghị truyền thông phòng, chống bạo lực học đường trong các trường Tiểu học, THCS, THPT, các nhà văn hóa thôn, tổ dân phố; chỉ đạo 100% các liên đội tổ chức diễn đàn “*Xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường*”... Ngành giáo dục của Thành phố tăng cường đưa nội dung tuyên truyền, giáo dục phòng, chống bạo lực vào trong các tiết học môn giáo dục công dân, các tiết ngoại khóa, hoạt động ngoài giờ lên lớp...

2.4.2 Công tác phòng, chống, ngăn chặn, xử lý phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên của các ngành trên địa bàn thành phố

Như đã nêu ở trên và các chuyên đề của đề tài, mối quan hệ giữa nhà trường-gia đình và xã hội trong việc chăm sóc, giáo dục đạo đức thanh thiếu niên nói chung và phòng chống bạo lực thanh thiếu niên nói riêng là không thể tách rời. Chung tay vào thực hiện phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên, các ngành trên địa bàn Thành phố đã có nhiều giải pháp hiệu quả, trong đó phải kể đến:

Ngành Giáo dục TP đã chỉ đạo các cơ sở giáo dục trên địa bàn nâng cao chất lượng, hiệu quả trong việc thực hiện quy chế phối hợp giữa lực lượng Công an với cơ sở giáo dục cùng cấp; duy trì, phát huy hiệu quả thiết thực các mô hình đảm bảo ANTT tại cơ sở giáo dục. Ngành gắn trách nhiệm của hiệu trưởng cơ sở giáo dục trong việc đề xảy ra vụ việc vi phạm pháp luật liên quan đến học sinh. Ngành đã triển khai hiệu quả Công văn số 190/SGDDĐT-GDTH ngày 25/02/2021 về hướng dẫn triển khai hệ thống phòng ngừa bạo lực học đường, theo đó đã tổ chức tập huấn, triển khai sâu rộng đến toàn bộ các nhà trường, cán bộ quản lý, giáo viên phụ trách công tác phòng, chống bạo lực học đường modul phòng, chống bạo lực học đường thuộc Hệ thống cơ sở dữ liệu ngành giáo dục; phân công nhiệm vụ, quyền hạn cho các thành viên trong nhà trường triển khai đầy đủ, nghiêm túc các nội dung thuộc Hệ thống cơ sở dữ liệu ngành giáo dục theo phân cấp và chủ động phòng ngừa và xử lý triệt để các nguy cơ bạo lực học đường, xâm hại tình dục trẻ em trong cơ sở giáo dục. Ngành cũng đã triển khai các hoạt động hỗ trợ, tư vấn tâm lý, kỹ năng phòng, chống lại lực, bắt nạt, xâm hại trẻ em, học sinh, sinh viên, trong đó đã thành lập các CLB tư vấn tâm lý với sự tham gia của cả học sinh và giáo viên để lắng nghe học sinh được đa dạng hơn, đầy đủ hơn. Các trường học, cơ sở giáo dục trên địa bàn Thành phố cũng đã tăng cường quản lý sử dụng điện thoại, ipad, máy tính đối với học sinh, nhất là khi tham gia các trang mạng xã hội; tuyên truyền để phòng ngừa, chấn chỉnh tình trạng học sinh quan hệ tình dục sớm; các hành vi vi phạm liên quan chia sẻ hình ảnh, video, bài viết nhạy cảm xúc phạm nhân phẩm người khác trên mạng xã

hội...; các trường đã chủ động lập danh sách học sinh có dấu hiệu vi phạm để phân công giáo viên phối hợp với gia đình tăng cường quản lý, kèm cặp, giáo dục, giúp đỡ. Đối với học sinh cố tình vi phạm pháp luật, các nhà trường đã có biện pháp xử lý nghiêm theo quy định của trường, cơ sở giáo dục, của ngành giáo dục và pháp luật. Bên cạnh đó, các trường, cơ sở giáo dục đã quan tâm, tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống, trang bị cho học sinh về kỹ năng ứng phó với căng thẳng tâm lý, ứng xử văn hóa trong trường học và nơi công cộng; các trường cũng đã triển khai nghiêm Quyết định số 962/QĐ- SGDĐT ngày 31/12/2021 của Sở GD&ĐT về ban hành Quy chế quy định sử dụng mạng xã hội đối với học sinh, sinh viên trong các cơ sở giáo dục, đào tạo trên địa bàn tỉnh Bắc Giang, qua đó làm giảm thiểu nguy cơ xảy ra bạo lực từ không gian mạng... Đồng thời, khi xảy ra các vụ bạo lực trong học sinh, các trường, cơ sở giáo dục đã phối hợp tốt cơ quan công an và các đơn vị liên quan kịp thời xác minh, làm rõ và báo cáo cấp có thẩm quyền theo quy định để kịp thời phối hợp giải quyết.

Cơ quan công an: Công an TP đã triển khai sâu, rộng các giải pháp thực hiện công tác bảo đảm an ninh trật tự trên địa bàn, đặc biệt chủ động phòng ngừa đối với lứa tuổi thanh thiếu niên; chỉ đạo công an xã, phường tăng cường công tác quản lý địa bàn cơ sở, tiếp nhận, xử lý tin báo, tố giác tội phạm liên quan đến bạo lực trong học sinh, thanh thiếu niên; phát tài liệu phục vụ công tác tuyên truyền phòng, chống bạo lực học đường và thường xuyên phối hợp với nhà trường, gia đình để chấn chỉnh, giáo dục tại địa bàn. Cơ quan công an của Thành phố cũng thường xuyên nắm bắt tình hình, tư tưởng của cán bộ, giáo viên, học sinh; nắm bắt dư luận xã hội, nắm bắt tình hình, quản lý địa bàn, đối tượng, tập trung vào số thanh thiếu niên thường xuyên tụ tập, có dấu hiệu sử dụng hung khí đâm, đánh nhau, gây rối trật tự công cộng để kịp thời có biện pháp can thiệp, xử lý ngay. Bên cạnh đó, lực lượng công an trên địa bàn cũng đã tăng cường công tác truyền thông, tuyên truyền, phổ biến pháp luật; phối hợp với nhà trường, gia đình để quản lý học sinh, con em trong độ tuổi học sinh; nắm tình hình trên không gian mạng, kịp thời phát hiện các hội nhóm có biểu hiện phạm tội, các vụ việc mâu thuẫn đâm

đánh nhau, hành hạ, làm nhục người khác... được quay clip đăng lên các trang mạng xã hội. Tăng cường công tác tuần tra, kiểm soát bảo đảm ANTT ban đêm, ngày nghỉ cuối tuần trên các địa bàn; việc xây dựng các tổ, đội, mô hình quần chúng làm nhiệm vụ giữ gìn an ninh trật tự cũng đã được Công an Thành phố quan tâm, phối hợp thực hiện ở các xã, phường. Đặc biệt, cơ quan công an kịp thời xử lý nghiêm các vụ liên quan đến bạo lực trong đối tượng thanh thiếu niên xảy ra trên địa bàn.

Các xã, phường trên địa bàn TP cũng thường xuyên rà soát hàng quán tự phát, lấn chiếm vỉa hè, lòng đường bán nước, hàng ăn, quán ốc, hàng nhậu, điếm xem bóng đá... thường có các nhóm thanh thiếu niên tụ tập, sử dụng rượu bia để có biện pháp yêu cầu các chủ quán cam kết thời gian bán hàng, đảm bảo trật tự, văn minh đô thị và ANTT, kịp thời thông tin đến lực lượng công an các vụ việc, dấu hiệu phức tạp liên quan đến các nhóm thanh thiếu niên như: đua xe, đánh võng, lạng lách, có dấu hiệu sử dụng hung khí đâm, đánh nhau, gây rối trật tự công cộng..., nhất là thời gian diễn ra các trận đấu của vòng chung kết World Cup 2022 và khung thời gian từ 20-24h đêm, các ngày nghỉ cuối tuần.

Mặt trận tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, nhất là tổ chức Đoàn, Hội, Đội phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường với cơ quan công an, ban đại diện cha mẹ học sinh, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, Hội Phụ nữ, Hội Cựu chiến binh và các cơ quan liên quan ở địa phương để triển khai quyết liệt các biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn có hiệu quả tình trạng học sinh đánh nhau, xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện; tăng cường các giải pháp nhằm tổ chức thực hiện phong trào *“Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”* để thông qua đó giáo dục đạo đức, lối sống, tăng cường xây dựng tình đoàn kết, sự phối hợp của toàn xã hội trong việc ngăn chặn hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên; đồng thời, đã phối hợp với các nhà trường, gia đình, phối hợp giữa các tổ chức trong triển khai hoạt động chăm sóc, giáo dục, bảo vệ thanh thiếu niên, trẻ em và giám sát và phản biện xã hội đối với việc xây dựng, thực hiện chính sách pháp luật liên quan đến thanh thiếu niên và phát hiện, ngăn chặn, lên án các hành

vi bạo lực, vi phạm pháp luật trong thanh thiếu niên và liên quan đến thanh thiếu niên. Đặc biệt, Thành đoàn đã tổ chức nhiều hoạt động nhằm giảm thiểu các yếu tố gây nên hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên và ngăn chặn các hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên thông qua việc triển khai các phong trào *“Thanh niên tình nguyện”*, *“Tuổi trẻ xung kích bảo vệ tổ quốc”* với các nội dung như: Triển khai các hoạt động tình nguyện tham gia xây dựng đô thị văn minh; tham gia tuyên truyền bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; tuyên truyền bảo đảm an toàn giao thông; tình nguyện tham gia bảo đảm an sinh xã hội; tổ chức các hoạt động tham gia đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng; tuyên truyền, vận động thanh niên viết đơn lên đường nhập ngũ; xung kích tham gia phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội; xây dựng các đội hình thanh niên tình nguyện *“Thắp sáng niềm tin”* nhằm hỗ trợ thanh niên chậm tiến, thanh niên có biểu hiện vi phạm pháp luật; các đội hình *“Thanh niên xung kích giữ gìn an ninh trật tự”* cùng với lực lượng công an tổ chức tuần tra bảo đảm an toàn giao thông; tổ chức cho thanh niên đến dự khán các phiên tòa xét xử các vụ án vi phạm pháp luật có liên quan đến thanh thiếu niên thông qua mô hình *“Góc nhìn chân thật - Thức tỉnh tương lai”*; xây dựng các công trình thanh niên *“Camera an ninh”*, *“Cổng trường an toàn giao thông”*, *“Góc phố tuyên truyền an toàn giao thông”*... Với các hoạt động đó đã góp phần tác động vào nhận thức và điều chỉnh hành vi ứng xử văn hóa của thanh thiếu niên, qua đó giảm thiểu hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn Thành phố.

Các ngành: Tư pháp, Văn hóa, Thông tin và Thể thao, Quản lý thị trường, Quản lý đô thị, Lao động, Thương binh và Xã hội... trực thuộc UBND Thành phố cũng đã phối hợp với lực lượng Công an đẩy mạnh công tác đấu tranh, phát hiện, xử lý nghiêm việc kinh doanh, sử dụng thuốc lá điện tử, trò chơi bạo lực, chất kích thích có liên quan đến học sinh, sinh viên... đây chính là một trong những yếu tố tiềm ẩn nguy cơ gây nên các tình trạng bạo lực trong thanh thiếu niên. Tòa án nhân dân Thành phố hằng năm đều phối hợp với Thành đoàn, Hội đồng Đội Thành phố tổ chức các *“Phiên tòa giả định”* trong trường học, tại Nhà văn hóa xã

phường, tổ dân phố với các vụ án liên quan trực tiếp hành vi bạo lực của đối tượng thanh thiếu niên, thông qua đó góp phần răn đe, cảnh tỉnh thanh thiếu niên vi phạm pháp luật, gây rối trật tự công cộng.

Qua khảo sát, chúng tôi nhận thấy các cán bộ quản lý, giáo viên đã cho rằng để phòng tránh và ngăn chặn các hành vi bạo lực giữa con em mình với bạn học đã đồng tình và cho rằng các biện pháp phù hợp: Quan tâm, giúp đỡ và chia sẻ với con như người bạn; nắm bắt lịch học, thời khóa biểu của con; hướng dẫn con các kỹ năng sống cần thiết; phối kết hợp chặt chẽ với lớp, trường và xã hội trong quá trình giáo dục con; can thiệp kịp thời khi con có khúc mắc với bạn bè, khó khăn trong học tập; cho xem các clip giáo dục; kể những câu chuyện phòng tránh; dạy cách tránh những người xung quanh đụng chạm vào người.

2.5. Giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

Trên cơ sở nghiên cứu các chuyên đề và kết quả tổ chức Hội thảo khoa học nghiên cứu khoa học, nhóm nghiên cứu đã xin ý kiến các chuyên gia của các cơ quan, ban, ngành liên quan của tỉnh và TP Bắc Giang; đồng thời, sau khi thảo luận thống nhất đề xuất một số giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang như:

2.5.1. Một số giải pháp cơ bản

Tiếp tục nâng cao nhận thức cho cán bộ, giáo viên, phụ huynh, người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, tổ chức chính trị - xã hội về vai trò, tầm quan trọng của công tác giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa cho học sinh, thanh thiếu niên. Ngành giáo dục và tổ chức đoàn tích cực tham mưu cho UBND tỉnh xây dựng và triển khai chương trình, đề án giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa và ý thức tuân thủ pháp luật cho thanh thiếu niên; xác định rõ trách nhiệm, quyền hạn của các bên liên quan đến môi trường giáo dục và tất cả phải ý thức luôn sẵn sàng phối hợp mà không có thái độ trông chờ hay ỷ lại vào môi trường giáo dục khác; qua đó, tạo sự đồng thuận cao và huy động sự tham gia tích cực của toàn xã hội đối với sự nghiệp giáo dục, bồi dưỡng thế hệ trẻ tương lai cho đất nước.

Phối hợp chặt chẽ với gia đình trong việc quản lý, giáo dục đạo đức, lối sống của học sinh, thanh thiếu niên. Phát huy vai trò trách nhiệm của các tổ chức đoàn thể trong nhà trường (tổ chức Đoàn, Hội, Đội) của đội ngũ giáo viên, nhất là giáo viên chủ nhiệm lớp; thường xuyên giữ mối liên lạc với gia đình học sinh, nhất là học sinh có hoàn cảnh khó khăn, học sinh cá biệt, để nắm bắt tâm tư, tình cảm, theo dõi sát sao tình hình tư tưởng, diễn biến tâm lý và có biện pháp kịp thời giáo dục học sinh. Đặc biệt, định hướng học sinh, thanh thiếu niên nâng cao nhận thức về văn hóa ứng xử trên môi trường mạng xã hội, yêu cầu học sinh tham gia các trang mạng xã hội đảm bảo quyền tự do cá nhân, song không được vi phạm các quy định của pháp luật và ngành giáo dục, tổ chức đoàn.

Thực hiện có hiệu quả công tác phối hợp với các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể, tổ chức xã hội địa phương trong việc quản lý giáo dục thanh thiếu niên, học sinh, xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, hiện đại và có văn hóa. Bên cạnh giáo dục chính khóa, cần tăng cường tổ chức đa dạng, phong phú, sáng tạo các hoạt động giáo dục ngoại khóa, trải nghiệm, giáo dục lý năng sống, sinh hoạt tập thể, sinh hoạt câu lạc bộ theo nhu cầu, sở thích để tạo sân chơi, lành mạnh và trí tuệ thu hút học sinh, thanh thiếu niên có cơ hội và môi trường phát triển phẩm chất và năng lực bản thân.

Đổi mới phương thức giáo dục pháp luật phù hợp với từng đối tượng thanh thiếu niên trong trường học. Đối với những thanh thiếu niên học sinh cá biệt cần có hình thức, biện pháp để giáo dục riêng; các thầy cô giáo nên quan tâm rèn luyện và trang bị kỹ năng sống cho các em; ban giám hiệu nhà trường chủ động tích cực tạo mọi điều kiện thuận lợi để tổ chức các hoạt động ngoại khóa, trang bị kỹ năng sống, kỹ năng xã hội để các em được tham gia hoạt động trải nghiệm thực tiễn; thông qua các hoạt động các em học sinh có cơ hội được trao đổi chia sẻ tâm tư, nguyện vọng, tình cảm với bạn bè và thầy cô giáo; đồng thời, là sân chơi bổ ích thiết thực để các em được trải nghiệm thực tiễn, từ đó trang bị thêm kiến thức, kỹ năng và rút ra kinh nghiệm cho bản thân.

2.5.2. Những giải pháp cụ thể

a. Đối với các cơ quan, ban, ngành của thành phố và phường, xã

Cả hệ thống chính trị của thành phố Bắc Giang cần nhận thức đúng đắn vai trò trách nhiệm của mình trong giải quyết vấn nạn bạo lực trong thanh thiếu niên, phát huy hết vai trò của mình trong công tác phòng ngừa tình hình bạo lực thanh thiếu niên, chủ động sử dụng tốt biện pháp vận động quần chúng, tăng cường tuyên truyền, vận động tại các khu dân cư, khi phát hiện mâu thuẫn cần kịp thời ngăn chặn, không để gây hậu quả xấu.

Ngành giáo dục cần tăng cường tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, đảm bảo an ninh trật tự, an toàn trường học, cơ sở giáo dục phòng chống tai nạn thương tích. Phối hợp chặt chẽ với gia đình trong việc nắm bắt tâm, sinh lý, quản lý, giáo dục thanh thiếu niên, nhi đồng. Chỉ đạo các trường học, cơ sở giáo dục tăng cường các biện pháp quản lý, kịp thời phát hiện những mâu thuẫn trong học sinh, sinh viên để giải quyết ngay, từ sớm và kịp thời thông tin đến lực lượng Công an những dấu hiệu phức tạp. Phát động phong trào mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một việc làm tốt trong giáo viên, học sinh, sinh viên để tuyên truyền trên mạng xã hội. Phát huy vai trò của tổ chức Đoàn, Hội, Đội trong và ngoài nhà trường; xây dựng cảm nang để làm cơ sở cho thanh thiếu niên tuyên truyền, phổ biến. Thực hiện tốt đề án tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên; kỹ năng sống, kỹ năng xã hội. Phát huy vai trò của Hội Người cao tuổi, Hội Cựu giáo chức trong tham gia giáo dục thanh thiếu niên. Quan tâm định hướng, phối hợp để chỉ đạo tổ chức các hoạt động ngoại khóa. Bố trí “không gian” trong thời lượng chương trình cho các hoạt động giáo dục kỹ năng sống, kỹ năng xã hội và hoạt động Đoàn, Hội, Đội cho thanh thiếu niên, nhi đồng.

Công an thành phố làm tốt công tác nắm tình hình, quản lý địa bàn, đối tượng, tập trung vào số thanh thiếu niên thường xuyên tụ tập, có dấu hiệu sử dụng hung khí đâm, đánh nhau, gây rối trật tự công cộng. Tăng cường công tác truyền thông, tuyên truyền, phổ biến pháp luật; phối hợp với nhà trường, gia đình để quản lý học sinh, thanh thiếu niên trong độ tuổi học sinh. Nắm tình hình trên không

gian mạng, kịp thời phát hiện các hội nhóm có biểu hiện phạm tội, các vụ việc mâu thuẫn đâm đánh nhau, hành hạ, làm nhục người khác... được quay clip đăng lên các trang mạng xã hội. Tăng cường công tác tuần tra, kiểm soát bảo đảm an ninh trật tự ban đêm, ngày nghỉ cuối tuần trên các địa bàn.

Đoàn thanh niên các cấp tiếp tục phối hợp, triển khai thực hiện có hiệu quả công tác đoàn và phong trào thanh thiếu niên, tập trung vào số học sinh, sinh viên tại các trường học, cơ sở giáo dục trên địa bàn, số thanh thiếu niên trong độ tuổi đi học nhưng bỏ học. Đồng thời, tăng cường công tác truyền thông, nhất là truyền thông về việc sử dụng mạng xã hội, nắm và định hướng hoạt động lành mạnh, bổ ích cho học sinh, sinh viên và thanh thiếu niên trên địa bàn. Phát động trong đoàn viên, thanh thiếu niên, nhi đồng phong trào mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một việc làm tốt trong đoàn viên, thanh thiếu niên để tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông, mạng xã hội. Tổ chức mô hình câu lạc bộ, tổ, nhóm theo sở thích. Đây là một hình thức phù hợp với tâm lý lứa tuổi của thanh thiếu niên trong trường học. Hoạt động câu lạc bộ, tổ, nhóm theo sở thích phải xuất phát từ nguyện vọng tự thân của thanh thiếu niên, có sự dẫn dắt, định hướng của nhà trường, các đoàn thể trong và ngoài nhà trường. Cùng với các hoạt động trong trường học, đưa các hoạt động huấn luyện kỹ năng sống cho thanh thiếu niên ra ngoài phạm vi trường học nhằm phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể trong giáo dục thanh thiếu niên, nhi đồng. Tổ chức các hoạt động liên hoan câu lạc bộ, tổ, đội nhóm theo chủ đề, chủ điểm nhằm phát huy sở thích, sở trường, thể mạnh để hướng thanh thiếu niên vào các hoạt động có chủ đích, lành mạnh.

Chính quyền địa phương, các tổ chức đoàn thể và lực lượng công an địa phương cần đảm bảo sự lãnh đạo thống nhất, nêu cao ý thức trách nhiệm, phát huy hết vai trò trách của mình trong phòng ngừa tình hình bạo lực trong thanh thiếu niên. Cần sử dụng tốt các biện pháp vận động quần chúng, tăng cường công tác tuyên truyền, vận động khu dân cư, khi phát hiện các mẫu thuẫn cần kịp thời ngăn chặn, tránh gây hậu quả xấu.

b. Đối với các trường học, giáo viên chủ nhiệm

**** Đối với các trường học***

Các trường học, cơ sở giáo dục trên địa bàn thành phố cần có biện pháp giáo dục nâng cao nhận thức, ý thức của các em học sinh về hành động, hậu quả của hành động bạo lực. Với những học sinh cá biệt, có biểu hiện “đầu gấu” thì phải khoanh vùng, phối hợp cùng gia đình uốn nắn, giúp đỡ các em, lôi kéo các em vào các phong trào của lớp, của trường tạo sân chơi lành mạnh làm cho các em đỡ nhàm chán.

Các trường học cần chủ động trao đổi thông tin với gia đình các em học sinh và chính quyền địa phương để nắm tình hình, quản lý và giáo dục học sinh. Giáo viên chủ nhiệm cần nắm chắc diễn biến tư tưởng của học sinh, không để các hành vi tiêu cực, bạo lực xảy ra. Cần chú trọng việc dạy các môn học giáo dục công dân, giáo dục đạo đức, kỹ năng sống cho học sinh, xây dựng môi trường sư phạm thân thiện, trang bị cho học sinh nhận thức đúng đắn để các em có hành động đẹp, biết yêu thương, tôn trọng bạn bè.

Nhà trường, giáo viên cần phải tích cực quan tâm, xây dựng hoàn thiện bộ rèn luyện kỹ năng sống và đưa vào giảng dạy cho học sinh. Ngoài ra, tổ chức những hoạt động tình nguyện, hoạt động tập thể cũng là cách hạn chế tình trạng bạo lực này. Bên cạnh đó, phối hợp với gia đình để theo dõi, có biện pháp khuyên răn kịp thời với học sinh.

**** Đối với giáo viên chủ nhiệm***

Các trường học, cơ sở giáo dục trên địa bàn thành phố cần có biện pháp giáo dục nâng cao nhận thức, ý thức của các em học sinh về hành động, hậu quả của hành động bạo lực. Với những học sinh cá biệt, có biểu hiện “đầu gấu” thì phải khoanh vùng, phối hợp cùng gia đình uốn nắn, giúp đỡ các em, lôi kéo các em vào các phong trào của lớp, của trường tạo sân chơi lành mạnh làm cho các em đỡ nhàm chán.

Các trường học cần chủ động trao đổi thông tin với gia đình các em học sinh và chính quyền địa phương để nắm tình hình, quản lý và giáo dục học sinh. Giáo viên chủ nhiệm cần nắm chắc diễn biến tư tưởng của học sinh, không để các hành vi tiêu cực, bạo lực xảy ra. Cần chú trọng việc dạy các môn học giáo dục công dân, giáo dục đạo đức, kỹ năng sống cho học sinh, xây dựng môi trường sư phạm thân thiện, trang bị cho học sinh nhận thức đúng đắn để các em có hành động đẹp, biết yêu thương, tôn trọng bạn bè.

Nhà trường, giáo viên cần phải tích cực quan tâm, xây dựng hoàn thiện bộ rèn luyện kỹ năng sống và đưa vào giảng dạy cho học sinh. Ngoài ra, tổ chức những hoạt động tình nguyện, hoạt động tập thể cũng là cách hạn chế tình trạng bạo lực này. Bên cạnh đó, phối hợp với gia đình để theo dõi, có biện pháp khuyên răn kịp thời với học sinh.

c. Đối với các thanh thiếu niên

Thanh thiếu niên học sinh cần phải có ý thức trau dồi đạo đức, lối sống; tự giác rèn luyện các kỹ năng sống ngoan ngoãn lễ phép. Đồng thời phải cam kết, nói không với bạo lực, nếu thấy hiện tượng này phải thông báo ngay với giáo viên chủ nhiệm hoặc ban giám hiệu nhà trường. Ngoài ra, thanh thiếu niên học sinh cũng cần phải biết cách để bảo vệ mình trước những hành vi bạo lực.

Bản thân thanh thiếu niên phải luôn có ý thức không ngừng tự rèn luyện bản thân về cả kiến thức giáo dục, kỹ năng mềm lẫn ý thức kỷ luật. Luôn nêu cao tinh thần tự giác, bồi dưỡng cho bản thân những giá trị tích cực, không tham gia vào các tệ nạn xã hội, không giao du, làm quen những thành phần xấu và tuyệt đối không rủ rê, kích động bạo lực dù là trực tiếp hay trực tuyến. Tập cho bản thân thói quen cân trọng, bình tĩnh khi tiếp cận, sàng lọc, phân tích và lựa chọn cách phản ứng với thông tin trong mọi tình huống. Mạnh dạn chia sẻ với người thân, thầy cô những vấn đề khúc mắc, khó khăn trong cuộc sống; tham gia các hoạt động xã hội, các diễn đàn, buổi tọa đàm về thanh thiếu niên sẽ giúp các em được phát triển toàn diện, lành mạnh.

d. Đối với gia đình (cha mẹ học sinh)

Các gia đình cần nhìn nhận lại cách giáo dục con trẻ, cần thường xuyên quan tâm, tôn trọng đến cảm xúc, tâm lý; tích cực tìm hiểu xem con trẻ nghĩ gì, cần gì, xử sự như thế nào với bạn bè; cha mẹ hãy là bạn đồng hành với con cái, không nên tạo cho con cái một vỏ bọc quá cứng nhắc sẽ gây tâm lý ỷ lại, dựa dẫm, chơi bời, hưởng thụ; cần có thái độ phê phán, lên án những hành vi thô bạo và có những biện pháp xử lý có tính chất răn đe để làm gương cho người khác.

Về phía gia đình, phụ huynh cần là những tấm gương sáng cho con em noi theo. Các bậc cha mẹ vun đắp những giá trị hạnh phúc của tổ ấm bằng ý thức chấp hành pháp luật và sự tôn trọng lẫn nhau, giải quyết những mâu thuẫn dứt điểm trong cuộc sống hàng ngày bằng lòng bao dung, sự thấu hiểu thì chắc chắn thế hệ trẻ sẽ được định hướng đúng đắn với lối hành xử văn minh.

Bên cạnh đó, gia đình phải thường xuyên quan tâm, giáo dục đạo đức lối sống văn hóa, nhận thức pháp luật cho các em ngay từ khi còn nhỏ và theo sát các em đến khi trưởng thành. Điều này giúp các em phân biệt được đâu là hành vi hợp pháp, đâu là hành vi vi phạm pháp luật, biết mình nên làm gì và không nên làm gì; đồng thời giúp cha mẹ giảm thiểu nguy cơ các em thực hiện các hành vi “nổi loạn”, vượt quá mức độ cho phép.

e. Đối với xã hội nói chung

Mỗi cá nhân chúng ta cần trở thành những nhân tố lan tỏa tích cực, tình yêu thương trong cộng đồng; sàng lọc và lựa chọn những thông tin, hạn chế đăng tải, chia sẻ những sản phẩm văn hóa có nội dung không lành mạnh, không phù hợp với giới trẻ. Không nên có những ánh nhìn, thái độ phán xét, cô lập, thành kiến với thanh thiếu niên vi phạm pháp luật sau khi bị áp dụng hình thức xử lý theo quy định của pháp luật trở về địa phương, hay bao dung để các em tránh xa con đường cũ và làm lại cuộc đời.

2.5.3. Giải pháp nâng cao chất lượng công tác phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Trong những giải pháp cụ thể trên thì giải pháp phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội là quan trọng nhất. Để thực hiện có hiệu quả công tác phối hợp giữa 3 môi trường nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục và công tác phòng chống bạo lực, nhóm nghiên cứu đề xuất một số giải pháp cơ bản sau:

a. Đổi mới các hoạt động tuyên truyền

Tăng cường tham mưu với các cấp ủy Đảng, chính quyền, phối hợp với các ban, ngành, đoàn thể quan tâm chăm lo cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo; thống nhất nhận thức về tầm quan trọng của công tác phối hợp 3 môi trường, nhà trường, gia đình và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên; coi sự phối hợp là việc thực hiện thường xuyên, liên tục ở mọi thời điểm và quá trình giáo dục là quá trình lâu dài, không ngừng phát triển; xác định rõ trách nhiệm, quyền hạn của từng môi trường giáo dục; mỗi môi trường giáo dục phải ý thức luôn sẵn sàng phối hợp, chủ động phối hợp mà không có thái độ trông chờ hay ỷ lại vào môi trường giáo dục khác; việc giáo dục cho thanh thiếu niên là nhiệm vụ chung của nhà trường, gia đình và xã hội; gia đình có trách nhiệm phối hợp với nhà trường và xã hội trong việc giáo dục cho con em mình, tránh tư tưởng ỷ lại, khoán trắng giáo dục học sinh cho nhà trường; xây dựng cơ chế phối hợp, qua đó tạo sự đồng thuận cao và huy động sự tham gia của toàn xã hội cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo.

Tổ chức các buổi nói chuyện, trao đổi, tư vấn, cung cấp thông tin, tài liệu về công tác phối hợp cho cán bộ quản lý, giáo viên, phụ huynh để hiểu rõ hơn về thực trạng của hoạt động phối hợp hiện nay giữa gia đình và nhà trường cũng như những ảnh hưởng của thực trạng đó đến kết quả phối hợp nhằm thay đổi nhận thức về công tác phối hợp; bên cạnh đó cần có những diễn đàn để trao đổi và chia sẻ thông tin và có người phụ trách hướng dẫn.

b. Tổ chức triển khai các hoạt động phối hợp

**** Phối hợp trong giáo dục phẩm chất và năng lực cho thanh thiếu niên***

Phối hợp trong giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu niên là để giáo dục cho thanh thiếu niên lòng yêu nước, lý tưởng cộng sản, niềm tin đối với sự lãnh đạo của Đảng, bản lĩnh chính trị; giáo dục ý thức chấp hành các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; giáo dục thái độ tích cực tham gia các hoạt động chính trị, xã hội, phân biệt, đánh giá các sự kiện chính trị, xã hội, nhận ra và phê phán những âm mưu, thủ đoạn chính trị của các thế lực thù địch. Giáo dục lòng nhân ái, bao dung, độ lượng, biết trân trọng các giá trị đạo đức của dân tộc, xác định trách nhiệm, nghĩa vụ của bản thân, tư cách, tác phong đúng đắn của người công dân; giáo dục các chuẩn mực đạo đức trong các quan hệ xã hội, phê phán những hành vi không phù hợp với các chuẩn mực đạo đức; giáo dục hành vi đạo đức, đạo đức nghề nghiệp, tác phong công nghiệp. Giáo dục nhận thức, hành vi, thói quen của lối sống văn minh, tiến bộ, phù hợp với bản sắc dân tộc Việt Nam; giáo dục trách nhiệm của cá nhân trước tập thể và cộng đồng, biết ủng hộ, khuyến khích những biểu hiện của lối sống văn minh, tiến bộ, phù hợp với bản sắc dân tộc, biết phê phán những biểu hiện của lối sống lạc hậu, ích kỷ.

Phối hợp triển khai tốt Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình “*Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2021-2030*”.

Phối hợp trong giáo dục hình thành năng lực cho thanh thiếu niên gồm kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm. Kiến thức, kỹ năng tạo thành năng lực cho thanh thiếu niên, đặc biệt học sinh là do nhà trường cung cấp là chủ yếu. Tuy nhiên cũng cần có sự phối hợp của gia đình và xã hội thì việc hình thành năng lực, nhất là năng lực thực tiễn cho thanh thiếu niên mới thuận lợi và vững chắc hơn.

* Phối hợp trong giáo dục pháp luật

Phối hợp trong giáo dục pháp luật cho thanh thiếu niên giúp thanh thiếu niên có thái độ và hành động đúng đắn trong việc thực hiện các quyền và nghĩa vụ của công dân, biết cách phòng chống tội phạm và tránh xa tệ nạn xã hội; nâng cao ý thức và chấp hành tốt quy định của pháp luật, hình thành nhân cách, thái độ và hành động đúng mực, thể hiện trách nhiệm công dân.

Việc giáo dục pháp luật cần được thực hiện theo nhiều hình thức và phương pháp khác nhau, có sự cộng tác chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội; kết hợp giữa lồng ghép vào giáo dục chính khóa và các hoạt động ngoại khóa. Việc giáo dục pháp luật đòi hỏi không chỉ có giáo viên của trường mà cần huy động sự tham gia của những người làm công tác thi hành pháp luật, bảo vệ pháp luật, cơ quan thông tin đại chúng, các tổ chức đoàn thể...

* Phối hợp trong giáo dục kỹ năng sống

Phối hợp trong giáo dục kỹ năng sống nhằm giúp thanh thiếu niên có thái độ và hành vi tích cực, có khả năng nhìn nhận vấn đề, giải quyết tình huống theo hướng tích cực, biết thích nghi với từng hoàn cảnh cụ thể; có tinh thần tự chủ, có cách suy nghĩ, thái độ và hành vi tích cực; hình thành lối sống lành mạnh, có đạo đức, có văn hóa, giao tiếp hiệu quả với mọi đối tượng.

Kỹ năng sống chính là nhịp cầu giúp con người biến kiến thức thành thái độ, hành vi và thói quen tích cực, lành mạnh. Việc giáo dục kỹ năng sống không chỉ thực hiện trong nhà trường, qua các môn học chính khóa, dù rất quan trọng, mà còn phải được thực hiện kết hợp với nhiều cách khác như: Trong sự kết hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội; bằng nhiều hoạt động trải nghiệm đa dạng, phong phú như: hoạt động văn hóa, nghệ thuật, hoạt động xã hội, hoạt động ngoại khóa, hoạt động tham quan, dã ngoại; qua các hoạt động đoàn, đội chứng tỏ hiệu quả trong thời gian qua như: Chương trình “Học làm người có ích”, Chương trình “Vượt qua nỗi sợ hãi”, Chương trình giáo dục “Học kì quân đội”, “Một ngày làm chiến sỹ”...

Nội dung giáo dục kỹ năng sống cho thanh thiếu niên cần tập trung vào các kỹ năng cần thiết như: Kỹ năng tự nhận thức, Kỹ năng xác định giá trị, Kỹ năng giao tiếp, Kỹ năng làm việc theo nhóm, Kỹ năng ra quyết định, Kỹ năng giải quyết vấn đề, Kỹ năng ứng phó với căng thẳng, Kỹ năng hợp tác, Kỹ năng tự tin, Kỹ năng thương lượng...

* Phối hợp trong xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh

Phối hợp trong quản lý thanh thiếu niên, tạo điều kiện tốt nhất để học tập, rèn luyện; phối hợp trong xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh để thanh thiếu niên rèn đức, luyện tài, đấu tranh chống lại những cái xấu, cái độc hại xâm nhập từ bên ngoài. Gắn xây dựng môi trường văn hóa với các phong trào thi đua “*Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa*”, “*Trường học thân thiện, học sinh tích cực*”, “*Gia đình văn hóa*”...

Nhà trường cần phối hợp với các tổ chức Đoàn, Đội, ban đại diện cha, mẹ học sinh tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao, giao lưu, sinh hoạt tập thể... để học sinh, thanh thiếu niên có nhiều điều kiện gặp gỡ vui chơi giải trí cùng nhau sau những giờ học trên lớp, tạo môi trường thân thiện, lành mạnh; chủ động kiến nghị với chính quyền địa phương trong việc quản lý các hoạt động dịch vụ văn hóa, các hàng quán chung quanh trường, ngăn chặn văn hóa phẩm độc hại và các tệ nạn xã hội xâm nhập vào nhà trường, ngăn chặn bạo lực học đường...

Việc xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh cho học sinh, thanh thiếu niên có thể được tổ chức thông qua các hoạt động phối hợp với các tổ chức Đoàn, Đội như: Liên hoan Tiếng Anh, Liên hoan “*Tiếng hát tuổi hoa*”, Khi tôi 18, Ngày hội “*Học sinh 3 tốt*”, Hội thi tin học trẻ các cấp, Hội thi sáng tạo khoa học kỹ thuật; Cuộc thi sáng tạo Thanh thiếu niên nhi đồng, các hoạt động kỷ niệm ngày thành lập Đoàn-Đội, các ngày lễ lớn... tạo nên một môi trường giáo dục lành mạnh, bổ ích, giúp học sinh, thanh thiếu niên tránh xa cái xấu.

* Phối hợp trong công tác xã hội hóa giáo dục

Phối hợp trong công tác xã hội hóa giáo dục là để thực hiện phương châm: Toàn xã hội cùng chăm lo cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo. Để thực hiện yêu cầu này, cần tăng cường phát huy vai trò các đoàn thể, hội khuyến học, hội cựu giáo chức, ban đại diện cha mẹ học sinh trong việc thực hiện công tác phổ cập giáo dục, kéo giảm tỷ lệ học sinh bỏ học, lưu ban, huy động học sinh bỏ học trở lại lớp để nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục; huy động các nguồn lực đầu tư cơ sở vật chất phát triển giáo dục và đào tạo; huy động các nguồn học bổng, học phẩm, học cụ để hỗ trợ học sinh nghèo, gặp khó khăn, khen thưởng, tôn vinh học sinh đạt thành tích cao trong học tập, rèn luyện.

3. Xây dựng cẩm nang tuyên truyền phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

Từ ngày 01/11 đến ngày 10/11/2023, nhóm nghiên cứu tiến hành xây dựng, thiết kế Cẩm nang phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang. Cuốn cẩm nang có dung lượng dài 18 trang, được thiết kế bắt mắt, phù hợp với xu thế của giới trẻ, nội dung cô đọng, ngắn gọn, xúc tích gồm các nội dung cơ bản như: khái niệm bạo lực; một số hành vi bạo lực chủ yếu trong thanh thiếu niên; nguyên nhân gây ra bạo lực; hậu quả của hành vi bạo lực; nhận biết các dấu hiệu bạo lực; giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang... *(Có phụ lục 1 sản phẩm gửi kèm).*

4. Xây dựng 01 mô hình thử nghiệm cẩm nang tuyên truyền trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Trong tháng 10/2023, nhóm nghiên cứu đã tiến hành xây dựng mô hình thử nghiệm cẩm nang và triển khai thực tiễn tại Trường THCS Lê Lợi, TP Bắc Giang thông qua hệ thống 08 panô khẩu hiệu tuyên truyền cụ thể như: 1) Chấm dứt bạo lực, vun đắp yêu thương; 2) Hãy để tuổi học trò là ký ức đẹp; 3) Đừng vung tay - hãy cầm tay; 4) Bạo lực học đường, vấn nạn cần tránh xa; 5) Bạo lực là vi phạm pháp luật; 6) Đừng để bạo lực làm chủ cảm xúc; 7) Bạo lực là tội ác; 8) Nói không với bạo lực học đường. *(Có phụ lục 2 hình ảnh kèm theo).*

5. Hội thảo khoa học

Ngày 06/10/2023, tại Phòng họp Cơ quan, Tỉnh đoàn Bắc Giang tổ chức Hội thảo khoa học chủ đề “*Đề xuất giải pháp phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang*”. Hội thảo có sự tham gia của 30 đại biểu diện Sở Khoa học và Công nghệ; Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh; Công an tỉnh; Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh, Liên hiệp Các hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh; Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố; Thành đoàn Bắc Giang; Công an thành phố Bắc Giang; Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội; Phòng Văn hóa và Thông tin; Trung tâm Văn hóa - Thông tin và Thể thao, Hội Bảo vệ quyền trẻ em TP Bắc Giang; đại diện Phường Thọ Xương; Ban Giám hiệu một số Trường Tiểu học, Trung học cơ sở và Trường, phó trường các ban, đơn vị của Tỉnh đoàn; các tác giả có bài tham luận; các thành viên nhóm nghiên cứu đề tài.

Hội thảo đã có 10 bài tham luận đặt hàng, trong đó, 06 ý kiến thảo luận trực tiếp. Các tham luận tại hội thảo đã tập trung làm rõ thêm: Cơ sở lý luận và thực trạng về công tác phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trong giai đoạn hiện nay và những vấn đề đặt ra. Phân tích, đánh giá thực trạng, hậu quả của bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang trong thời gian gần đây. Phân tích những yếu tố, nguyên nhân tác động trực tiếp của vấn đề bạo lực đến việc giáo dục thanh thiếu niên trên địa bàn tỉnh nói chung và trên địa bàn TP Bắc Giang nói riêng. Đề xuất những giải pháp cơ bản góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác ngăn ngừa, phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố đến năm 2025 và năm tiếp theo; các kiến nghị đề xuất với cơ quan có thẩm quyền các cấp *(Có phụ lục 3 hình ảnh kèm theo)*.

6. Hội nghị tập huấn hướng dẫn kỹ năng, biện pháp về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

Ngày 30/10/2023, tại Trường THCS Lê Lợi, TP Bắc Giang, Tỉnh đoàn Bắc Giang tổ chức Hội nghị hướng dẫn kỹ năng, biện pháp về phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên. Hội nghị có sự tham dự của 80 đại diện các cơ quan, đơn vị: Tỉnh đoàn; Thành phố: Thành đoàn; Hội Liên hiệp phụ nữ thành phố; Phòng

Giáo dục và Đào tạo thành phố; Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội thành phố; Phòng Văn hóa và Thông tin thành phố; Công an thành phố; Trung tâm Văn hóa - Thông tin và Thể thao thành phố; Hội bảo vệ quyền trẻ em thành phố, UBND phường, xã; các trường THCS (đại diện CBQL, Tổng phụ trách, GVCN) trên địa bàn thành phố và học sinh trường.

Tại hội nghị, đại biểu tham dự được báo cáo viên Công an tỉnh trao đổi thông tin, hướng dẫn thực hành một số kỹ năng, biện pháp phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên cụ thể: Một số tình huống, vụ việc thực tiễn xử lý thanh thiếu niên vi phạm pháp luật theo quy định về phòng, chống bạo lực trên địa bàn tỉnh Bắc Giang (*Có phụ lục 2 hình ảnh kèm theo*).

IV. KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ

1. Kết luận

Sau khi nghiên cứu, đánh giá, khảo sát về thực trạng và nguyên nhân của hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố, chúng tôi rút ra một số kết luận như sau:

Bạo lực trong thanh thiếu niên có lẽ xưa nay vẫn có, nhưng gần đây mức độ bạo lực và cách hành xử có những điều rất đáng lo ngại, có sự gia tăng cả về tính chất côn đồ, hậu quả nặng nề. Đây không chỉ là động chân động tay với nhau mà còn xúc phạm nhân phẩm của nhau. Đáng lo ngại hơn là bè bạn, cộng đồng xung quanh chưa có thái độ rõ ràng, chưa chủ động tích cực tham gia ngăn cản bạo lực nên đã gây nên nhức nhối trong xã hội.

Qua nghiên cứu khảo sát thực tiễn cho thấy có nhiều loại hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên đó là: Bạo lực thể chất, bạo lực tinh thần, bạo lực tình dục, bạo lực kinh tế, bạo lực lao động, sở hữu, bạo lực mạng. Địa điểm bạo lực thanh thiếu niên hiện nay có cả trong và ngoài nhà trường và trên không gian mạng. Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến nhận thức và thái độ về hành vi bạo lực thanh thiếu niên của học sinh trung học sơ sở như: đặc điểm tâm sinh lý học sinh trung học cơ sở, gia đình, nhà trường và các phương tiện thông tin đại chúng, trong đó chủ yếu là thông tin trên mạng xã hội. Như vậy, trong các hành vi bạo lực thanh thiếu niên hiện nay xuất hiện thêm hình thức mới: bạo lực mạng hay còn gọi là bạo lực trên không gian mạng.

Diễn biến tình trạng bạo lực thanh thiếu niên ở TP Bắc Giang cho thấy tình hình bạo lực đang có dấu hiệu gia tăng và có phần phức tạp. Đặc biệt hiện tượng thanh thiếu niên bạo lực theo nhóm cả nam và nữ, hình thức bạo lực trên môi trường mạng gây nên những vấn đề quan ngại.

Nhận thức của thanh thiếu niên TP Bắc Giang về bạo lực thanh thiếu niên và nguyên nhân dẫn đến hành vi bạo lực của thanh thiếu niên, phần lớn có nhận thức đúng đắn và đầy đủ về bạo lực thanh thiếu niên, còn một số lượng ít thanh thiếu niên có nhận thức chưa đầy đủ về bạo lực thanh thiếu niên và nguyên nhân dẫn đến bạo lực thanh thiếu niên.

Để công tác phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên đạt được hiệu quả thiết thực thì cần phải thực hiện đồng bộ các giải pháp như trên. Trong các giải pháp phòng, chống tình trạng bạo lực trong thanh thiếu niên, ngoài gia đình, nhà trường, cơ quan công an, cần có sự chung tay của các cấp, các ngành, địa phương để tạo nên sự đồng bộ của toàn xã hội.

Từ phía gia đình là quan trọng nhất bởi gia đình là nền tảng để giáo dục và quản lý con em mình. Hơn ai hết, gia đình phải luôn quan tâm, tạo điều kiện và nắm bắt được tâm lý của con em. Đặc biệt, công nghệ và mạng xã hội hiện rất phát triển và đây cũng là nguồn mà giới trẻ tiếp xúc với nhiều yếu tố thiếu lành mạnh cũng như dễ bị kẻ xấu lợi dụng, lôi kéo nên phụ huynh rất cần chú ý quản lý việc tiếp cận và sử dụng mạng xã hội của con cái.

Về phía các nhà trường cơ sở giáo dục tăng cường công tác giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống thông qua giảng dạy tích hợp các môn học, tổ chức các hoạt động trải nghiệm, triển khai công tác tham vấn, tư vấn tâm lý học đường. Ngành giáo dục cũng cần phối hợp với các bộ, ban, ngành tăng cường phổ biến giáo dục pháp luật, đảm bảo an ninh, trật tự và phòng chống tội phạm cũng như những vi phạm pháp khác trong nhà trường; cần siết chặt hơn về mặt quản lý nhà nước đối với lứa tuổi vị thành niên; đổi mới công tác thi đua, khen thưởng, quan tâm bồi dưỡng và tôn vinh tấm gương học sinh, sinh viên tiêu biểu, nhất là trong giúp đỡ người khác để đề cao tinh thần tương thân, tương ái trong giới trẻ.

Đối với các cơ quan quản lý nhà nước, địa phương cần siết chặt hơn về mặt quản lý nhà nước đối với lứa tuổi vị thành niên, tăng cường xây dựng những địa điểm, cơ sở vui chơi, giải trí phù hợp với lứa tuổi thanh thiếu niên; cần thắt chặt kiểm soát những thông tin, nội dung đăng tải trên Internet, những phim ảnh và trò chơi lưu hành ngoài thị trường, những hội nhóm được thành lập với mục đích lôi kéo giới trẻ; chính quyền các địa phương cần chủ động làm trong sạch môi trường xã hội xung quanh các cơ sở giáo dục trên địa bàn cũng như phát huy vai trò của các ban ngành, tổ chức, đoàn thể tại chỗ trong phối hợp với nhà trường và gia đình quản lý và giáo dục học sinh cá biệt, học sinh có hoàn cảnh đặc biệt.

Bạo lực trong thanh thiếu niên có nhiều nguyên nhân; thanh thiếu niên là tương lai của đất nước. Để ngăn chặn và đẩy lùi tình trạng bạo lực học đường thì rất cần sự chung tay của toàn xã hội, của các ngành các cấp, các tổ chức đoàn thể xã hội với nhiều giải pháp đồng bộ thì mới có thể ngăn chặn, đẩy lùi vấn nạn này một cách hiệu quả, cần xây dựng các môi trường giáo dục nhà trường, môi trường gia đình và môi trường xã hội lành mạnh, tạo điều kiện cho học sinh phát triển hài hòa thể chất, trí tuệ, tâm hồn và đạo đức.

2. Đề nghị

Bên cạnh những giải pháp đã được đưa ra, sau khi nghiên cứu, tôi có đưa ra một số kiến nghị mong muốn góp phần vào việc ngăn chặn, giảm thiểu hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang hiện nay.

Thứ nhất là đẩy mạnh giáo dục đạo đức học sinh trong các môn học và xây dựng mô hình tư vấn tâm lý và nâng cao nhận thức pháp luật cho học sinh trong trường học tiểu học, trung học cơ sở. Cần nâng cao vai trò giáo dục học sinh qua các môn học giáo dục đạo đức cho học sinh như đạo đức, giáo dục công dân; nâng cao chất lượng dạy và học trong nhà trường đối với các môn học vẫn được coi là môn học phụ này. Đồng thời học sinh ở lứa tuổi này có sự chưa ổn định về tâm lý nên nhu cầu được chia sẻ là rất lớn, các mô hình tâm lý trong trường học được xây dựng, có được sự tin tưởng, chia sẻ của học sinh thì có thể mang lại nhiều hiệu quả trong việc giảm thiểu hành vi bạo lực trong thanh thiếu niên trường học.

Thứ hai, nâng cao nhận thức của cán bộ, giáo viên, phụ huynh, người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, tổ chức chính trị, xã hội về ý nghĩa, vai trò của công tác phối hợp thường xuyên ba môi trường nhà trường, gia đình và xã hội trong việc quản lý, giáo dục học sinh; xác định rõ trách nhiệm, quyền hạn của các bên liên quan đến từng môi trường giáo dục. Qua đó tạo sự đồng thuận cao và huy động được sự tham gia chủ động, tích cực của toàn xã hội đối với sự nghiệp giáo dục và đào tạo.

Thứ ba, tiếp tục đẩy mạnh công tác phối hợp thường xuyên giữa các cơ quan, đoàn thể liên quan trong công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật cho học sinh, cụ thể: phối hợp tổ chức các buổi tập huấn giáo dục giáo dục an toàn

giao thông, phòng chống ma túy, tội phạm, tệ nạn xã hội, phòng chống bạo lực trong thanh thiếu niên, bạo lực học đường; các hoạt động tuyên truyền về các tệ nạn xã hội nguy hiểm (mại dâm, ma túy, buôn bán người, xâm hại trẻ em...) tại các cơ sở giáo dục bằng những hình thức phù hợp, hiệu quả; phối hợp chặt chẽ với chính quyền địa phương trong công tác bảo vệ an ninh chính trị nội bộ, bảo vệ bí mật nhà nước, trao đổi thông tin về học sinh có hành vi vi phạm pháp luật, tham gia các Hội, nhóm trái pháp luật... để kịp thời có biện pháp xử lý, kỷ luật phù hợp, đúng quy định.

Thứ tư, tập trung xây dựng một hệ thống tài liệu dưới dạng trực quan sinh động, ngắn gọn, xúc tích, phù hợp với lứa tuổi thanh thiếu nhi; đồng thời, tích cực tổ chức tập huấn hướng dẫn, kỹ năng nhận biết và xử lý bạo lực trong thanh thiếu niên, trong đó có hướng dẫn chi tiết, cụ thể đối với mỗi đối tượng thanh thiếu niên.

Thứ năm, nghiên cứu xây dựng mới và nhân rộng các mô hình giáo dục đạo đức lối sống và giáo dục pháp luật cho thanh thiếu nhi từ sớm ngay ở trong môi trường học sinh tiểu học; thành lập Tổ nắm bắt tư tưởng, nguyện vọng thanh thiếu niên trong trường học là nơi để nắm bắt, giải đáp, định hướng các vấn đề các bạn thanh thiếu niên gặp phải trong cuộc sống, trong học tập và sự phát triển tâm lý của các em.

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI

Giáp Xuân Cảnh

**THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
TỔ CHỨC CHỦ TRÌ ĐỀ TÀI**

Thân Trung Kiên

V. DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Thị Minh Đức (2010), *Hành vi gây hấn - phân tích từ góc độ tâm lý học xã hội*, NXB ĐH Quốc Gia.
2. Dương Tự Đàm (2017), *Từ điển Thanh niên Việt Nam*, NXB Giáo dục Việt Nam.
2. Lưu Song Hà (2005), *Hành vi lệch chuẩn của học sinh THCS và mối tương quan giữa nó với kiểu quan hệ cha mẹ - con cái*, Luận án tiến sĩ tâm lý học.
3. Hoàng Phê (1997), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng 2002.
4. Bộ GD&ĐT (2007), *Điều lệ trường THPT cơ sở, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*.
5. Lê Thu Hà (2011), *Tình hình trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt và các dự báo đến năm 2020*, Tạp chí Dân số và phát triển số 5.
6. Nguyễn Văn Lượ (2009), *Bạo lực thanh thiếu niên— nguyên nhân và một số biện pháp hạn chế*, Tạp chí Thế giới mới số 864.
7. Luật giáo dục Việt Nam (2008), NXB Giáo dục Việt Nam.
8. Trần Thị Minh Đức (2002), *Tư vấn và tham vấn - thuật ngữ và cách tiếp cận*, Tạp chí Tâm lý học, số 8/2002.
9. Tăng Phương Tuyết (2011), *“Biện pháp nâng cao nhận thức, thay đổi thái độ và hành vi của phụ huynh về bạo lực trẻ em trong gia đình ở tỉnh Bình Dương”*, Luận văn thạc sĩ, ĐHSP Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Thắm (2010), *“Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ em bị ảnh hưởng của bạo lực gia đình”*, Luận văn thạc sĩ, Hà Nội.
11. Hoàng Bá Thịnh (2007), *“Bạo lực gia đình với trẻ em và giải pháp phòng ngừa”*, Tạp chí *Tâm lý học* (số 6/2007), tr 34 - 35.
12. Hoàng Bá Thịnh (2005), *Bạo lực giới trong gia đình Việt Nam và vai trò của truyền thông đại chúng trong sự nghiệp phát triển phụ nữ*, Nxb Thế giới, Hà Nội.
13. PGS.TS. Huỳnh Văn Sơn (Chủ biên) (2017), *Kỹ năng phòng chống bạo lực học đường*, nhà xuất bản Đại học Sư phạm thành phố Hồ Chí Minh.

14. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), Nghị quyết 29 TW Đảng về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục Việt Nam, NXB Chính trị quốc gia.
15. Nguyễn Thị Hằng (2010), Thái độ đối với bản thân của học sinh THPT chuyên, Luận văn thạc sĩ tâm lý học.
16. Nguyễn Văn Lược, Bạo lực học đường: Nguyên nhân và giải pháp hạn chế, Bài đăng Tạp chí Thế giới mới, số 864, ngày 14/12/2009.
17. Nguyễn Văn Quang (2023), Báo cáo phân tích số liệu điều tra, khảo sát đề tài khoa học cấp cơ sở: Nghiên cứu thực trạng “Nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phòng chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang”, tháng 5/2023.
18. Công văn số 3942/UBND-KGVX ngày 04/8/2021 về tăng cường công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh.
19. Công văn số 3864/UBND-NC ngày 11/8/2022 về ngăn chặn bạo lực trong học sinh, thanh thiếu niên trên địa bàn.
20. Công văn số 5393/UBND-KGVX ngày 26/10/2022 về tăng cường bảo đảm an toàn trường học, an ninh trật tự, phòng, chống tai nạn thương tích, đuối nước;
21. Công văn số 3667/UBND-KGVX ngày 29/7/2022 về chỉ đạo, hướng dẫn liên quan đến nội dung xử lý vấn đề bạo lực trong học sinh, sinh viên trên địa bàn tỉnh.
22. Công văn số 1671/UBND-NC ngày 10/4/2023 về phòng ngừa vi phạm pháp luật và các tệ nạn xã hội liên quan đến học sinh, sinh viên, cơ sở giáo dục...
23. Công văn số 190/SGDDT-GDTH ngày 25/02/2021 của Sở Giáo dục và Đào tạo về hướng dẫn triển khai hệ thống phòng ngừa bạo lực.
24. Báo cáo Công tác đoàn và phong trào thanh niên trường học từ năm 2018-2022; Tỉnh đoàn Bắc Giang.
25. Báo cáo Công tác đoàn và phong trào thanh niên trường học từ năm 2018-2022; Thành đoàn Bắc Giang.
26. Hoàng Thị Ngọc, Chuyên đề 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn về công tác phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên
27. Nguyễn Văn Quang, Chuyên đề 2: Thực trạng và nguyên nhân của tình trạng bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

28. Tô Văn Đức, Chuyên đề 3: Vai trò của gia đình, nhà trường và xã hội trong phòng, chống bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.
29. Phạm Thị Thủy, Chuyên đề 4: Thực trạng ngăn chặn, tác động của các ngành liên quan đến bạo lực trong thanh, thiếu niên trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

* Tài liệu tham khảo từ các website

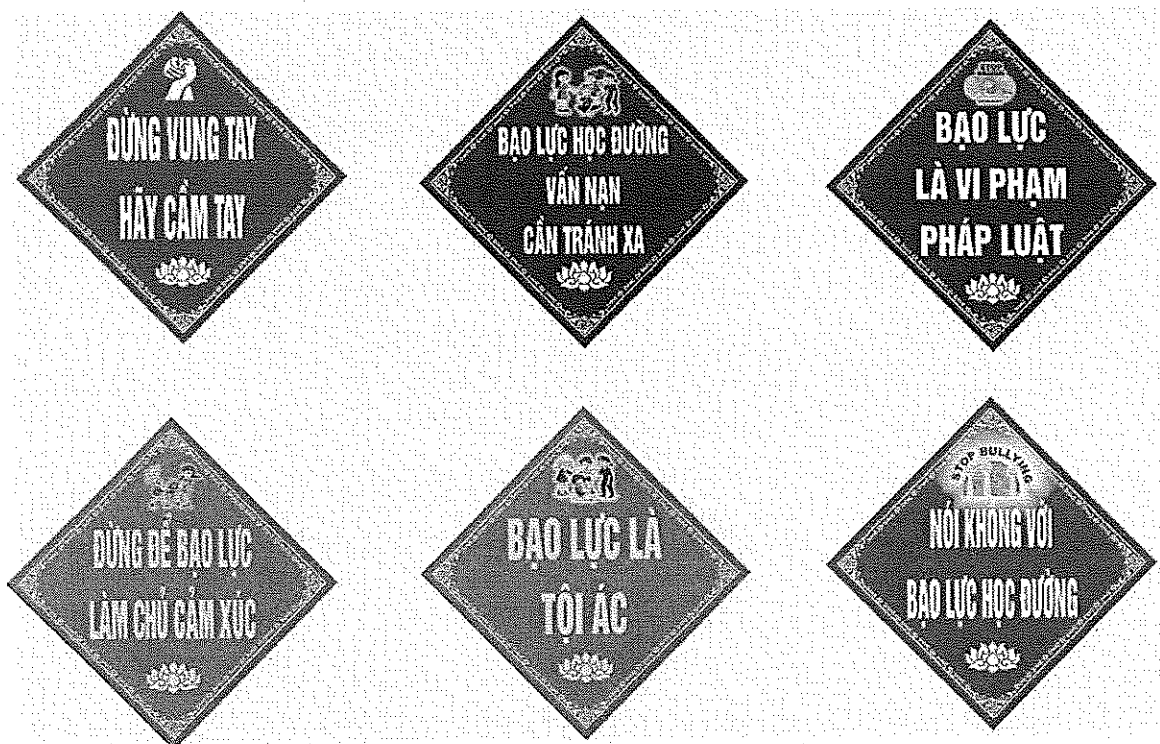
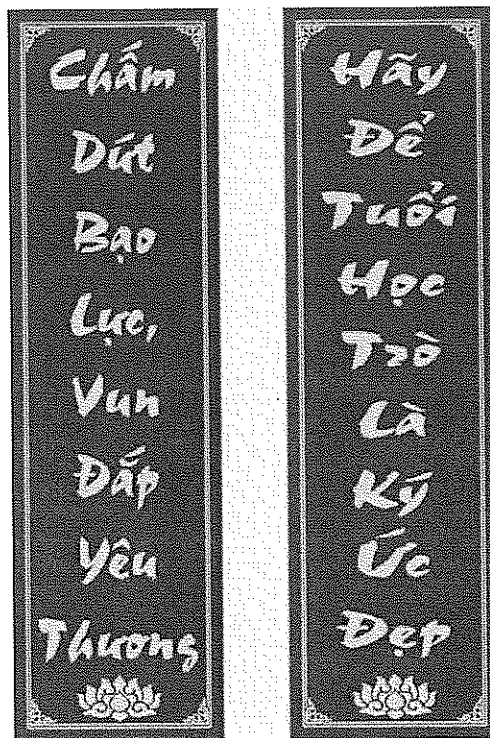
1. Luận văn: Vấn đề bạo lực học đường ở các trường trung học cơ sở, trung học phổ thông tại Trà Vinh; <https://luanvan.net.vn/luan-van/de-tai-van-de-bao-luc-hoc-duong-o-cac-truong-trung-hoc-co-so-trung-hoc-pho-thong-o-tra-vinh-47890/>
2. Bạo hành trên mạng - Những hậu quả khôn lường; 27/10/2018, 10:18; tác giả Quốc Tuệ; <https://cand.com.vn/Ho-so-Interpol/Bao-hanh-tren-mang-Nhung-hau-qua-khon-luong-i496440/>
3. Các dạng bạo lực học đường mà trẻ em có thể gặp phải; <https://tongdai111.vn/tin/cac-dang-bao-luc-hoc-duong-ma-tre-co-the-gap-phai>
4. Nhiều học sinh tiểu học Hàn Quốc bị bắt nạt, 18/03/2010, 14:46, tác giả: Phạm Hằng, theo Korea times, <http://m.tienphong.vn/>
5. Bắt nạt trẻ nhỏ trên mạng và những tác động đến tâm lý trẻ em; <https://www.unicef.org/vietnam/>
6. Ngăn chặn bạo lực học đường: Kinh nghiệm của các nước; <https://special.nhandan.vn/ngan-chan-bao-luc-hoc-duong/index.html>
7. Bắc Giang tăng cường ngăn chặn bạo lực học đường; <https://infonet.vietnamnet.vn/bac-giang-tang-cuong-ngan-chan-bao-luc-hoc-duong-5012978.html>
8. TP Bắc Giang: Mâu thuẫn cá nhân, nhóm thanh niên, học sinh "hỗn chiến"; <http://baobacgiang.com.vn/bg/phap-luat/395266/tp-bac-giang-mau-thuan-ca-nhan-nhom-thanh-nien-hoc-sinh-hon-chien-.html>

PHỤ LỤC

1. Cẩm nang phòng, chống bạo lực trong thanh thiếu niên trên địa bàn TP Bắc Giang

2. Mô hình thử nghiệm cầm nang tuyên truyền

3. Hội thảo khoa học

